ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 98 (8.833) ◆ 1996 йил ◆ 19 август, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ СПОРТ ИНШООТЛАРИ ҚУРИЛИШИ БИЛАН ТАНИШДИ

Суратда: спорт иншоотларини кўриш пайти. *Р. Жуманиёзов (ЎзА) олган сурат.*

Мустақилликнинг шонли беш йиллиги арафасида мамлакатимизда, жумладан Ватанимиз пойтахтида катта бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Кун сайин чирой очиб бораётган Тошкентдаги «Пахтакор» марказий стадиони қайта қурилиши ана шулардан биридир. Бу ерда республикамизнинг ўнлаб қурилиш ташкилотлари ҳашар йўли билан «Пахтакор» марказий стадионини Англия, Германия ва Голландия мамлакатларидаги каби замонавий ўйингоҳга айлантириш учун меҳнат қилмоқда. Бунинг учун ҳозиргача 64 миллион сўмлик қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилди. Айни пайтда бунёдкорлик ишлари қизғин давом этмоқда.

16 август куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов республика «Пахтакор» спорт машғулотлари бирлашмасига ташриф буюриб, стадионда олиб борилаётган таъмирлаш ишлари билан танишди.

Ислом Каримов «Пахтакор» марказий стадиони Ғарб мамлакатларидаги ўйингоҳлар каби кўзни қувонтирадиган, футболчилар учун қулай, томошабинлар мириқиб ҳордиқ чиқарадиган маскан бўлиши лозимлигини таъкидлади. Мазкур стадион Марказий Осиёда ягона ўйингоҳ, ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам мусобақалар ўтказишга тайёр бўлиши керак, деди жумладан Ислом Каримов. Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов, республика «Пахтакор» спорт машғулотлари бирлашмаси бош директори У. Зоҳидов ўйингоҳ энг замонавий стадионлардан бири бўлишига кафолат бердилар.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов шу куни пойтахтда таъмирдан чиқаётган Олимпия шон-шуҳрати музейини ҳам бориб кўрди. Бу иншоот қурилишида айни пайтда «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясининг 12-тресті қурувчилари Югославиянинг «Торек» фирмаси билан ҳамкорлик қилмоқдалар. Олимпиячиларимиз ютуқларини кўз-кўз қиладиган, турли спорт байрамлари, тадбирлари ўтказиладиган гўзал масканлардан бири бўлажак мазкур иншоот мустақиллик байрамигача фойдаланишга топширилади.

Юртбошимиз спорт иншоотлари қурилиши билан танишар экан, қурувчиларга зарур тавсиялар, топшириқлар берди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

РЕСПУБЛИКАНИНГ БИР ГУРУҲ СПОРТЧИ ВА СПОРТ УСТОЗЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикада жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришдаги хизматлари, тинчлик ва барқарорлик сақланишига, барча миллат ва элатларнинг вакиллари ўртасида дўстликни мустаҳкамлашга, ёш авлодни ватанпарварлик ҳамда миллий истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялашга қўшган ҳиссаси ҳамда Атлантада (АҚШ) ўтказилган XXVI олимпия ўйинларида катта ютуқларга эришганликлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

«МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ОРДЕНИ БИЛАН

БАГДАСАРОВ Армен Юрьевич — Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг дзюдо бўйича спортчи-йўриқчиси

ТУЛЯГАНОВ Карим Олимжонович — марказий ҳарбий спорт клубининг ҳарбий хизматчиси

«ДЎСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН

АТАЕВ Нариман Шамсутдинович — марказий ҳарбий спорт клубининг ҳарбий хизматчиси

ГАНИЕВ Рамиль Маратович — республика олий спорт маҳорати мактабининг енгил атлетика бўйича спортчи-йўриқчиси

ЧУСОВИТИНА Оксана Александровна — давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг гимнастика бўйича спортчи-йўриқчиси

ЯРБЕКОВ Дилшод Аҳмедович — давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг бокс бўйича спортчи-йўриқчиси

«ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН

АҲМЕДОВ Шуҳрат Геннадьевич — Мудофаа вазирлиги жисмоний тайёргарлик ва спорт бўлимининг катта зобити

АЧИЛОВ Адхам Ўткурович — марказий ҳарбий спорт клубининг ҳарбий хизматчиси

ЗАХАРДИНОВ Дамир Минимуллаевич — давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг эркин кураш бўйича спортчи-йўриқчиси

ИСЛАМОВ Рамиль Раисович — давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг эркин кураш бўйича спортчи-йўриқчиси

ҚЎЗИЕВ Шермуҳаммад Холматович — давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг грек-рим кураши бўйича спортчи-йўриқчиси

МУХТОРОВ Алишер Муҳамеджанович — Қарши давлат университети талабаси

ПУЛЯЕВ Григорий Валерьевич — марказий ҳарбий спорт клубининг ҳарбий хизматчиси

ШМАКОВ Владимир Викторович — Тошкент олий ёнғинни ўчириш техника билим юрти кабинет бошлиғи

ШТУРБАБИН Андрей Анатольевич — «Чимён» спорт клубининг дзюдо бўйича спорт устози

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

КУЗНЕЦОВА Светлана Михайловна — республика олимпия ўринбосарлари билим юртининг катта спорт устози

МУҲАМЕДОВ Ҳасан Ильёсович — 8-Олимпия ўринбосарлари ихтисослаштирилган болалар-ўсмирлар спорт мактабининг директори

ПЯТАЕВ Владимир Евгеньевич — «Динамо» спорт жамиятининг катта спорт устози

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 16 август.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Вазирлар Маҳкамаси «1996 йилги мева-сабзавот маҳсулотлари ҳосилини Ўзбекистон Республикаси ташқарисига сотиш чора-тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

❑ Президент ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси ва Конрад Аденауэр жамғармаси ҳамкорликда «Ўзбекистон Республикаси давлат ва жамият қурилишида хотин-қизларнинг ролини ошириш» мавзуида давра суҳбати ўтказдилар.

❑ Урганчда рақамли телефон станциялари ишлаб чиқарадиган Марказий Осиёда ягона «АлоқаДЭУ» Ўзбекистон — Жанубий Корея қўшма корхонаси ишга тушди. Келгусида бу ерда компьютерлар, факслар ва бошқа замонавий идора техникаси ҳам ишлаб чиқарилади.

❑ Бўкада қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлашга ихтисослашган корхона иш бошлади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Тожикистонда вазият яна кескинлашиб кетди. Ҳозир Тавилдарё туманида ҳукумат қўшинлари ва мухолифатчилар қуролли бўлинмалари ўртасида қонли тўқнашувлар давом этмоқда. Расмий Душанбе тожик мухолифатчиларини Ашхабод аҳдлашувларини бузганликда айблаб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилди.

❑ Чеченистонда Россия федерал қўшинлари гуруҳининг қўмондони Константин Пуликовский ва чечен сепаратчилари қуролли бўлинмалари штабининг бошлиғи Аслан Масхадов ўртасида бир неча бор музокаралар бўлиб ўтди. Ҳозирча Грозний шаҳрида ва Чеченистон бошқа ҳудудларида ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги аҳдлашувга умуман риоя этилмоқда.

❑ Россия Президенти чиқарган фармонга кўра эндиликда «қайноқ нуқта»ларда хизматини ўтаётган аскар ва зобитларнинг бир кунлик хизмати икки кун, деб ҳисобланадиган бўлди.

❑ Уфалик машҳур кимёгар олим, Бошқирдистон давлат университетининг профессори Карл Минскер Кембриж халқаро марказининг энг нуфузли «XX асрдаги ютуқлари учун» кумуш медали ва дипломига сазовор бўлди.

❑ Бугун бортида икки Россия космонавти — Валерий Корзун ва Александр Карели ҳамда тиббиёт соҳасидаги француз олимаси Клоди Андре Деэдан иборат экипаж бўлган «Союз ТМ—24» космик кемаси «Мир» орбитал станцияси билан туташтирилиши керак. Бу космик кеманинг парвози 6 июлдан бери тўрт марта кечиктирилиб, ниҳоят 17 август куни у орбитага чиқарилди.

ХОРИЖДА

❑ Сан-Диего шаҳрида бўлиб ўтган АҚШ республикачилар партиясининг қурултойида 73 ёшли Роберт Доул президентликка, Жек Кемп эса вице-президентликка расмий равишда номзод қилиб кўрсатилдилар.

❑ Бир йилдан сал кўпроқ вақтдан буён Афғонистоннинг «Толибон» ҳаракати жангарилари томонидан самолёти билан қўлга олиниб, Қандаҳор шаҳрида ҳибсда ушлаб турилган Россиянинг етти нафар учувчиси бу ердан ақл бовар қилмайдиган қочишни амалга оширдилар. Улар самолётни техник қаровдан ўтказиш баҳонасида уч нафар қўриқчини қўлга олиб, ўз самолётларида Қандаҳордан Шаржа шаҳрига келиб қўндилар. Россия Президенти томонидан Бирлашган Араб Амирликларига юборилган Бош вазирнинг ўринбосари Виталий Игнатенко маҳаллий маъмурлар билан музокаралар ўтказиб, учувчиларни Ватанига олиб кетди.

❑ Бугун АҚШ Президенти Билл Клинтон 50 ёшга тўлди. Шу муносабат билан кеча мамлакатда катта тантаналар бўлиб ўтди.

❑ Иорданияда нон нархи икки бараварга оширилганлиги сабабли мамлакат жанубидаги иккита шаҳарда аҳоли ўртасида норозилик чиқишлари бўлди. Маъмурлар бу шаҳарларга қўшимча аскарлар киритиб, вазиятни қўлга олдилар.

❑ Замбиянинг 72 ёшли, тўрт йилдан бери бева бўлган Президенти Мугабе ўзининг 31 ёшли котибасига уйланди. Уларнинг никоҳ тўйида Африкадаги кўпгина давлат ва ҳукумат раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

ОЛИМПИЯЧИЛАРНИ ШАРАФЛАБ

Маълумки, шу йилнинг 19 июлидан 4 августига қадар Америка Қўшма Штатларининг Атланта шаҳрида XXVI олимпия ўйинлари бўлиб ўтди. Бу нуфузли мусобақаларда мустақил Ўзбекистон вакиллари ҳам муносиб тарзда иштирок этди.

16 август куни пойтахтимиздаги «Наврўз» саройида олимпиячиларимизни қутлаш маросими бўлди.

Учрашувни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев очди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг олимпиада совриндорлари ҳамда уларнинг мураббийларини тақдирлаш ҳақидаги Фармонини Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов ўқиб эшиттирди.

Мукофотланганлар номидан сўзга чиққан К. Тўлаганов, А. Багдасаров, Д. Ёрбеков ҳамда тантанали маросимнинг бошқа иштирокчилари республикамиз Президенти ва ҳукуматига олимпиячиларга доимий ғамхўрлиги учун миннатдорлик билдириб, бундан буён ҳам Ўзбекистон спорти шаъни ва обрўсини юксак сақлашга интилишларини таъкидлашди.

Маросимда республика Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Мустақиллик майдонининг қиёфаси бугун тамоман ўзгача. Қурилаётган катта ва кичик саҳналар, 10 минг томошабин учун мўлжалланган ўриндиқлар, бошқарув пультлари учун темир миноралар... Кўп ўтмай бу ерда Мустақиллигимизнинг беш йиллигига бағишланган байрам шодиёналари бўлиб ўтади.

Ҳозир эса «Пахтакор» ўйингоҳи ҳамда Халқлар дўстлиги саройида байрам томошаларининг репетициялари давом этяпти.

ТОМОША ДАСТУРИ МАНЗУР БЎЛАДИ

Томошаларнинг бош режиссёри-Ўзбекистон халқ артисти, республика Давлат мукофотининг соҳиби, Тошкент шаҳар маданият ишлари бош бошқармасининг бошлиғи Рустам Ҳамидовга берган биринчи саволимиз шундай бўлди:

— Томошаларни саҳналаштиришда қайси режиссёрлар иштирок этмоқда?

— Абдурашид Раҳимов, Омон Шарипов, Носир Отабоев, Марат Азимов, таниқли балетмейстерлардан Қодир Мўминов, Галия Измайлова, Маъмура Эргашева, Дилафрўз Жабборова, Юлдуз Исматовалар катта фидойилик кўрсатишмоқда.

Томошаларга Бахтиёр Алиев, Аваз Мансуров, Алишер Икромов, Анор Назаров, Баҳрулло Лутфуллаев каби таниқли бастакорлар, композиторлар мусиқа ёзишган. Ўзбекистон халқ шоирлари Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Пўлат Мўмин ҳамда Жуманиёз Жабборов ва бошқа шоирларнинг шеърларидан фойдаландик.

— Қайси бадиий дасталар байрам томошаларида иштирок этадилар?

— «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмасига қарашли барча ашула-рақс дасталари байрам дастурида қатнашади. Бундан ташқари вилоятлардаги энг яхши санъаткорлар ҳам ўзларининг байрам туҳфаларини олиб келишади. Томошалар сценарийсида қайд этилганидек «Ватан — буюк бир чаман, ўлкам — ягона гулшан» блокида уларнинг дастури намойиш этилади. Яна Тошкент шаҳридаги туманларнинг барча мусиқавий дасталари хизматда бўладилар. Хуллас, аҳли санъат борки, байрамнинг дил тортар ўтиши учун бор маҳоратларини кўрсатадилар.

Шаҳримизда 14 та маданият ва истироҳат боғлари бор. Шу боғларда, Ўзбекистон Миллий боғида, Театр майдонида, Анҳор соҳилида, Хадра майдонида, Чорсу майдонида, Сайилгоҳ кўчасида, Ҳамид Олимжон майдонида ва ниҳоят Амир Темур хиёбонида 1 сентябрь тонготаридан халқ сайли бошланади. Сайлда юқорида тилга олганимиз барча санъаткорлар то кечгача халқимизни байрам билан қутлаб, дилларини хушнуд этадилар.

— Мустақиллик майдонидаги репетициялар қачон бошланади?

— Бугун-эрта қурувчилар ўз ишларини тугатадилар. Шундан сўнг бизнинг асосий ишимиз бошланади. Барча иштирокчилар биргаликда байрам томошаларини яхлит ҳолда кўздан кечирамиз. Томоша дастурида жаъми 7 минг санъаткорлар, ёшлар иштирок этади.

Қутлуғ байрамимизнинг бошланганидан дарак берувчи карнай-сурнайларнинг улуғвор садоларининг янграшига саноқли кунлар қолди. Ўша куни санъаткорларнинг тўккан терлари эвазига яратилган аввалги йиллардагидан мазмуни билан ҳам, ифодаси билан ҳам ажралиб турувчи байрам дастурини халқимиз чин дилдан олқишлашига шубҳамиз йўқ.

Толиб САЪДУЛЛАЕВ
ёзиб олди.

ҚИЗҒИН ТАРАДДУД

Сергели туман ҳокимлиги, «Камолот» жамғармасининг туман бўлими ва бошқа корхона ҳамда ташкилотларнинг мутасаддилари билан ҳамкорликда жойларда истиқлолнинг моҳияти ва шу туфайли эришилган ютуқлар ҳақида суҳбатлар олиб борилмоқда.

Тематик мавзуда ўтказилган «Мустақил диёр — соғлом авлод негизидир», «Аёл ва қонун», «Аёл ва мустақиллик», «Соғлом авлод — соғлом жамият негизидир», «Истиқлолимиз — иқболимиз» сингари давра суҳбатлари, юзма-юз мулоқотлар ўз самарасини бермоқда.

Шунингдек, янги оила қураётган ёшларга «Файз» акционерлик жамиятида ишлаб чиқарилган мебель термаларини арзонлаштирилган ҳолда олишларига ҳам кўмаклашилмоқда. Бу ишда жамият бошқарувининг раиси Мукаррамхон Азимованинг ҳиссаси катта бўлаётир. Бундан ташқари келажакдаги ёш авлоднинг янада соғлом бўлишини инобатга олиб, туман соғлиқни сақлаш бўлими ходимлари билан биргаликда 98 фоиз ёш оналар, келинлар ва балоғатга етган қизлар тиббий кўрикдан ўтказилди.

Тумандаги намунали оилалар, қайнона-келин ўртасидаги иноқ муносабатлар, айтса арзигулик хислатлар ҳақида ўзаро очиқ мулоқотлар олиб борилялти. Айниқса турмушга тайёрланаётган қизлар билан суҳбатлар фикримиз далилидир.

Туманда истиқомат қилаётган барча аҳоли қатори хотин-қизлар ҳам мустақиллигимизнинг беш йиллигини катта шодиёна билан ўтказишга ҳамда соҳибқирон Амир Темур таваллуд топган куннинг 660 йиллигини ҳам муносиб нишонлашга қизғин ҳозирлик кўришаяпти.

Заҳро АҲМЕДОВА.

Улуғ байрамга совғалар

ШОДИЁНА АРАФАСИДАГИ ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

Шаҳримизнинг Қорасарой ва Абдураҳмонов кўчалари кесишган жойда қад кўтарган 72 хонадонга мўлжалланган бу уй қурилиши қисқа муддатларда тугалланди. Пойдеворни тиклашдан тайёр уй фойдаланишга топширилгунга қадар ҳаммаси бўлиб 4,5 ой вақт кетди холос. Бунинг сабабини ушбу қурилишда бунёдкорлик ишларини олиб борган Йирик ҳажмли блокли тажриба-уйсозлик комбинатига қарашли 3-конвейерли қурилиш бошқармаси устаси Журъат Абдурашитов шундай шарҳлайди:

— Бошқармамиз зиммасига топширилган бу масъулиятли вазифани ўз вақтида бажармасак бўлмасди. Чунки Форобий. Сағбон кўчаларининг очилиши ва кенгайтирилиши муносабати билан бу жойлардаги баъзи бир хонадонларни бузишга тўғри келди. Оилаларни зудлик билан янги уй билан таъминлаш лозим эди. Шуни ҳисобга олиб ишни жадаллаштирдик.

Қурувчилар январь ойининг ўрталарида ушбу майдонга келганларида у ҳувиллаб ётар, бунинг устига майдон шу яқин атрофдаги хонадонлар томонидан ахлатхонага айлантирилганди. Барча керакли техникалар тезлик билан келтирилди. Хандақ қазиш ишлари бошланиб кетди. Кечагина қаровсиз бўлиб ётган жойда ҳаёт қайнади.

Участка қурилишига Тошпўлат Норқулов бошлиқ этиб тайинланди. Унга ишбоши Саид Кабиров, уста Журъат Абдурашитов, бригадир Эргаш Кўчқоровлар ёрдамчилик қилишди. Бунёдкорларга бир йўла иккита 72 хонали 9 қаватли уйни 9 ой ичида қуриб битириш вазифаси топширилганди.

Биринчи навбатда вақтнинг тиғизлиги ҳисобга олиниб қурувчилар ишни уч сменада ташкил этишди. Кучлар баравар тақсимланди. Бунёдкорларга шу ернинг ўзида чой, иссиқ овқат тайёрланадиган бўлди. Бу юмушлар учун махсус одамлар ажратилди.

Орадан бир ой ўтар-ўтмас биринчи уйнинг ертўла қурилиши тўла қўлдан чиқарилди. Иккинчи ва учинчи ойларда тўққиз қаватли уйнинг қурилиш-монтаж ишлари тугалланди. Кейин у пардозловчиларга топширилди. Сайқалчилар ҳам бир ойдан ортиқ вақт ўтар-ўтмас хоналарни тўла пардоздан чиқардилар. Уй аъло баҳога қабул қилинди. Кенг ва ёруғ хонадонларга бирин-кетин оилалар кўчиб кела бошладилар.

— Куни-кеча янги уйда биринчи марта никоҳ тўйи ҳам ўтказилди. Икки ёшнинг бахтли кечасида биз қурувчилар ҳам қатнашдик. Шу куни янги уйга кўчиб кирганларнинг қувончини кўриб фахрландик. Одамларни бошпана билан таъминлашдек хайрли ишда қатнашаётганимиздан бениҳоя қувондик, — дейди участка бошлиғи Тошпўлат Норқулов.

Истиқоматчилар билан суҳбатлашдик. Улар ўз миннатдорчиликларини қуйидагича баён этишди.

— Катта оилам билан тор ҳовлида сиқилиб ўтирган эдик,— дейди меҳнат кексаси Бахтиёр Эргашев. — Янги уйдан бизга иккита қарама-қарши хонадон тегди. Бу хонадонларга икки ўғлимиз оиласи билан жойлашиб олди.

— Биздек оддий инсонлар учун бунчалик ғамхўрлик қилиб келаётган ҳукуматимизга минг раҳмат, —унинг сўзини бўлиб дейди қўшни хонада яшовчи онахон Турсуной Ниғматова.

Қолган суҳбатдошларимизнинг мана шундай дил сўзларини эшитиш бизга ҳам мароқли туюлди. Албатта юқоридаги қувончу миннатдорчиликларнинг барчаси қурувчилар меҳнатига берилган холисона баҳо эди. Биз билан ёнма-ён турган қурилиш қатнашчилари буни юракдан ҳис этишди.

— Ҳозир навбатдаги ана шундай тўққиз қаватли уйнинг еттинчи қаватида тиклаш-пайвандлаш ишларини олиб бораяпмиз, — дейди Тошпўлат Норқулов.— Қурувчиларимиз уч сменада ишлашиб, бу уйни ҳам сентябрь ойи охиригача фойдаланишга топширишмоқчи.

Қурувчилар ҳузурида бўлдик. Ҳамма ўз иши билан банд. Айниқса бугун кранчи Тоҳир Шокировнинг қўли қўлига тегмайди. Чунки у ҳозиргина келтирилган тайёр уй деворларини қудратли машинаси ёрдамида пайвандловчиларга етказиб беряпти. Жойларига ўрнатилаётган деворлар пайвандчилар томонидан мустаҳкамланмоқда.

— Бир кунда мана шундай деворлардан 10-15 тасини пайвандлашга эришаяпмиз, — деди бригадир Эргаш Кўчқоров.

— Бизга лозим бўлган барча материаллар ўз комбинатимизда ишлаб чиқарилади. Шунинг учун материал етишмовчилиги билинмайди, — дейишади бунёдкорлар.

Бу жамоа ўтган йил ҳам Эски шаҳарнинг Беруний —Ниёзов кўчалари чорраҳасида қад кўтарган худди шундай ҳар бири 72 хонадонли иккита уй қурилишини бир йилда ниҳоясига етказиб, ном чиқарганди.

— Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни шарафига бунёдкорларимиз ўз зиммаларига аниқ мажбуриятлар олиб, улуғ байрамга муносиб совғалар тайёрлаш мақсадида ғайрат кўрсатиб ишлашмоқда. Улар бу куни ҳозирги бунёд этилаётган уйимизда пайвандлаш-тиклаш ишларини ниҳоясига етказиш билан кутиб олишга аҳд қилишган, — дейди сўзининг охирида Тошпўлат Норқулов.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

***СУРАТЛАРДА:** уй-жой биноси қурилишида; ушбу қурилишда қатнашаётган илғорлардан (чапдан ўнгга) Рустем Ешимбетов, Саид Хўжаназаров, Тошпўлат Норқулов.*

Рустам Шарипов олган суратлар.

ИЗЧИЛ ТАДБИРЛАР

УЛАР ШАҲРИМИЗДА НАҚД ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ ЭМИССИЯСИ ДАРАЖАСИНИ ПАСАЙТИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДА

Аввал хабар берилганидек, Вазирлар Маҳкамасининг «Республикада нақд пул маблағлари эмиссияси ва касса режаси белгиланган даражасининг 1996 йилнинг июль ойидаги бажарилиш якунлари тўғрисида» қарорида Тошкент шаҳрида бу борада белгиланган изчил чора-тадбирлар амалга оширилаётганлиги қайд этилди. Тошкент шаҳри бўйича 1996 йилнинг июль ойига белгиланган касса режаси ҳамда нақд пул эмиссияси даражасини пасайтириш прогнозлари ошириб бажарилди.

Шу муносабат билан мухбиримиз Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Тошкент шаҳар бўлимининг бошқарувчиси Ўткир НИҒМАТОВ билан суҳбатлашди.

— Яқинда Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги пул-кредит комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди, — деди Ўткир Убайдуллаевич. — Унда Вазирлар Маҳкамасининг нақд пул маблағлари эмиссиясини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорининг бажарилиши бўйича вазифалар муҳокама этилди.

Шуни айтиш кераккi, Тошкент шаҳри бўйича даромадлар бўйича белгиланган касса режаси 115 фоиз қилиб бажарилди. Муомаладан 3 миллиард 304 миллион сўм нақд пул олинди.

Бунга эришиш учун шаҳар ҳокимлиги, Марказий банк ва унинг шаҳар бўлими, тижорат банклари томонидан барча савдо ташкилотлари, шаҳар йўловчи транспорти корхоналаридаги ишларнинг аҳволи чуқур ўрганиб чиқилди.

Бу текширишлар ижобий ишлар билан бир қаторда ҳали ҳам муайян камчиликлар учраб тураётганлигидан далолат берди. Масалан, Тошкент шаҳрида 7 мингтага яқин савдо ташкилоти рўйхатга олинган. Бироқ уларнинг ҳаммаси ҳам тушган пулни инкассация хизматига топширмаяптилар. Шаҳарда инкассация хизмати ҳозирги пайтда 4 мингта ташкилотга хизмат кўрсатаяпти. Шу йил бошидан бери қўшимча 900 та ташкилот тушган пулни инкассация хизматига топширилиши таъминланди.

Молия-кредит комиссияси мажлисида барча туман ҳокимликлари, тижорат банкларига бу йўналишдаги ишларни кучайтириш вазифаси юклатилди. Бу нақд пулнинг банкка тушумини кўпайтириш, пул айланишини тезлаштириш имконини беради. Ана шу тадбирлар эса миллий валютамиз — сўм қувватини оширишга хизмат қилади.

Мажлисда шунингдек, Тошкент шаҳри корхона ва ташкилотларида дебитор-кредитор қарзларининг аҳволи ҳам муҳокама этилди. Банк, солиқ идоралари ходимлари ўтказган текширишлар ҳали ҳам айрим корхона ва ташкилотларда Президент фармонида кўрсатилганидек, маҳсулот қийматининг 15 фоизи олдиндан тўлаб қўйилгандан сўнг молни истеъмолчига жўнатиш қоидасига риоя этилмаётганлигини кўрсатди. Масалан, Собир Раҳимов туманидаги «Металлулгуржисавдо» базаси мол жўнатишда 20 ҳолда бу қоидага риоя этмаганлиги маълум бўлди. Бунинг оқибатида унинг дебитор қарзлари ортиб бораётганлиги табиийдир.

Бу муаммоларни ҳал этишда тижорат банкларининг роли ортиб бормоқда. Улар мижозларига ҳисоб-китобларни тезкор бажариш, дебитор қарзларини ундиришда амалий ёрдам кўрсатишлари лозим.

Ҳозирги пайтда республика бўйича амалга оширилаётган барча тўловларнинг 75 фоизга яқини Тошкент шаҳри ҳиссасига тўғри келади. Бу ҳисобга олинган ҳолда электрон тўловлар тизимини жорий этиш бўйича ишлар кучайтирилди. Бугунги кунда Тошкент шаҳридаги барча банклар ана шундай тизимда ишлашга ўтганлар. Бу бир неча дақиқа мобайнида тўловларни фақат бир тумандан иккинчисига эмас, балки республикамизнинг хоҳлаган вилоят марказига ўтказиш имконини беряпти. Янги тизим пул маблағлари айланишини жадаллаштиришга, бу билан корхона ва ташкилотлар мол айланмасини кўпайтириш, вақтдан ютишга хизмат қиляпти.

Тошкент шаҳри тижорат банклари дебитор қарзларини камайтириш ва ўзаро тўловларни яхшилаш учун катта иш олиб бормоқдалар. Улар ҳозиргача 2 миллиард 27 миллион сўмлик вексель чиқарганлар. Улар ёрдамида 1 миллиард 778 миллион сўмлик ўзаро тўловлар қопланди. Векселларнинг муомалага чиқарилиши дебитор қарзларини 9 миллиард сўмликка камайтириш имконини берди.

Комиссия мажлисида туман ҳокимликлари, солиқ хизмати, банкларга Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 2 июлдаги «Нақд пул маблағлари эмиссиясини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига қатъий риоя этиш юзасидан аниқ топшириқлар берилди.

«Ватан — саждагоҳ каби муқаддас»

танловига

Қадимий Шош — Тошкентимиз мўътабар ва жозибали шаҳардир, уни Шарқнинг машъал шаҳри ҳам дейдилар. Шоир таъриф этганидек, «Тошкент» дейилса қуёш эсда шай туради», унинг ҳусни, табиат жамолини бир кўрган одам умри бўйи мафтуни бўлиб қолади. Бу азим шаҳардан не-не табаррук кишилар, олиму уламолар, азиз-авлиёлар, улуғ зотлар ўтмаган дейсиз! Шунинг учун доно шоир: «Тошкент қадамжойдир... Азиз жой экан» деб бежиз таҳсин ўқимаган.

Мозийда кўпроқ Шош номи билан машҳур бўлган Тошкентимизни буюк соҳибқирон Амир Темур бобомиз ҳам севиб, уни бир неча бор душмандан муҳофаза этганини, бу қадамжо шаҳарда бўлиб кавсар сувларини ичганини, тузини тотиганини, ҳатто шу қутлуғ заминда дардига даво топганини тарих ўз зарварақларига ёзиб қўйибдики, шулар ҳақида баъзи фикрларни холисона мушоҳада этмоқчимиз.

Мамлакатимизнинг марказида, қадимий ва гўзал пойтахтимиз — жонажон Тошкентимиз ўртасида қад кўтарган улуғ бобомиз сиймоси халқимизга фахр ва ғурур бахш этмоғи муқаррар!

Бу сиймо мард, танти, ҳалол ва ғайратли халқимизни бирлаштиришда, жипслаштиришда, иймон-оқибатли бўлишда, қудратли келажагимизни қуришда бизга янги-янги куч-қувват ва шижоат бағишлайди.

(Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВнинг соҳибқирон Амир Темур ҳайкалининг очилишига бағишланган тантанада сўзлаган нутқидан).

«Тоштўқимачи» ҳиссадорлик жамиятида кейинги вақтда шовқинсиз дастгоҳлар ёрдамида чиқитсиз маҳсулотлар ишлаб чиқарилаётир. Бу маҳсулотларни сифатли қилиб тайёрлашда мавжуд тўқув цехларида ишлаётган тўқувчиларнинг меҳнатлари алоҳидадир. Сиз суратда кўриб турган қизларнинг айримлари яқинда иш бошлашган бўлса, айримлари кўп йиллик тажрибага эгадир. Уларнинг барчасига цех бошлиғи Фурқат Султонов ўз тажрибаларидан ўргатиб, тўқув жараёнида учраб турадиган узилишларнинг олдини олиш сирларини ўргатиб, тушунтириб боради.

Абдулла Эшбоев олган сурат.

ҚАДАМИНГИЗГА ҲАСАНОТ, СОҲИБҚИРОН!

Аввало, ҳар биримизга ҳикмат ва ибратки, она-Ватанни севишда соҳибқирон Амир Темур бобомизга тенг зотни топмоқ қийин. Бобомиз ўзи фахру ғурур билан айтган: «Биз ким мулки Турон, Амири Туркистонимиз. Биз ким, миллатларнинг энг қадими ва энг улуғи туркнинг бош бўғинимиз» деган калимасида ҳам она-Ватанга чексиз муҳаббат туйғуси теран ифодасини топган. Зеро, Амир Темур она-Ватан шуҳрати ва эл-улус манфаати деб бутун умрини деярли от устида мислсиз машаққатлар чекиб юришларда ўтказгани ҳам фикримиз далилидир.

Соҳибқирон Мўғулистонга, Ҳиндистонга ва Тўхтамишхонга қарши жанговар юришлар қилганки, бунда ҳам Тошкентни ишончли ҳарбий лашкаргоҳ этиб, бу азиз заминда ойлаб, ҳатто йил давомида яшаган эди. Амир Темур ўзининг «Таржимаи ҳол»и («Зафар йўли»)да икки амир уни Тошкентда кутиб турганликларини бундай деб ёзади.

«Мен шошилинч ҳолда Тошкент тарафига юрдим. Кайхисров Хутталоний мени тантана билан кутиб олди ва зўр меҳмон қилди. Мен Тошкентда роппа-роса бир ой турдим».

Амир Темур Тошкентга мана шундай ташрифларида бу азим шаҳарни душманлардан доим муҳофаза қилар, унинг эмину омонлиги учун жон куйдирар эди. Бунга дадил сифатида қуйидаги воқеа қизиқарлидир.

Соҳибқирон ўн йил мобайнида Мўғулистонга етти марта ҳарбий юриш қилган бўлса, буларнинг кўпи аслида Ватан ҳимояси тарзида эди. 1371 йили мўғулларнинг нуфузли амирларидан бири Қамариддин Тошкентга ҳужум қилиб, уни босиб олади. Бунга жавобан Амир Темур Қамариддинга қарши қўшин тортади. Ўша пайтда Тошкентни идора қилиб турган амирлар соҳибқирон ҳокимиятини тан оладилар, аммо ҳушёр Амир Темур уларга ишонмай ҳар эҳтимолдан Аббос баҳодир, Шайх Али баҳодир ва Хитой баҳодирларни қўшини билан Тошкент атрофида қолдиради ва ўзи Самарқандга қайтади. Соҳибқирон ўйлаганидек хиёнат юз беради, амирлар қочади, уларни Амир Темур аскарлари амирзода Жаҳонгир бошчилигида қувиб борадилар, лекин Қамариддин қочганича тоққа чиқиб кетади. Амирзода Жаҳонгир кўп ўлжа ва асирларни олиб қайтади. Улар орасида Баён оғо билан жияни (оғоси амир Шамсиддиннинг қизи) Дилшод оғо ҳам бор эди. Худди шу пайтда Амир Темур Тангритоғ этагидаги дилкушо Арпаёзи оромгоҳида эдики, катта тўю томошалар қилиб Қамариддиннинг ана шу сулув жияни Дилшод оғони ўз никоҳига олади.

Соҳибқирон Мовароуннаҳрни мўғул босқинчиларидан фориғ этишда ҳарбий жасорат ва маҳоратни усталик билан қўллади, шунингдек ўзаро сулҳдан, муроса-ю мадора ва ўткир сиёсатдан ҳам фойдаланадики, ниҳоят (Салоҳиддин Тошкандийнинг «Темурнома» асарида ёзилганидек) Амир «Темур ўттиз тўрт-ўттиз беш ёшида жами амир ва беклар томонидан Мовароуннаҳр ҳукмдори деб тан олинди. Шу асардаги мана бу сатрлар далилдир: «Тамоми мулки Мовароуннаҳр, Тошкент ва Хўжанд ва Хўқанд ва Марғинон ва Андижон ва Қошғар ва Туркистон жатта зулмидан омон топдилар».

Амир Темур Мовароуннаҳр ҳукмдори бўлгунга қадар ҳийлакор ва мансабпараст амир Ҳусайн билан қўшилишиб жангларда кўп азоб-машаққатлар чекди, жасоратлар кўрсатди ва ҳатто бир умрлик жароҳат ҳам олди. Амир Темурнинг оқсоқ бўлиб қолганига сабаб, она-юрт озодлиги учун бўлган жангдаги жасоратидир. Машҳур тарихчи Фосиҳ Ҳавофий бу ҳақда «Мужмали Фосиҳий» асарида соҳибқирон ҳаётини йилнома тарзда рақам этиб, қуйидаги ҳужжатни ёзади:

«1362-1363 йил. Амир Соҳибқирон Амир Темур амир Ҳусайн ибн Мусаллаб билан Сейстон юришига отланиши. Амир Соҳибқироннинг қўли ёй ўқидан яраланиши. Тузалиб, тағин амир Ҳусайнга қўшилиши, сўнгра иккаласининг Мовароуннаҳрга қайтиши. Амир Ҳусайннинг Амир Темур билан иттифоқ бўлиб катта қўшин билан жанг қилиши. Самарқанд ва Кешнинг қўлга киритилиши».

Тарихий бу воқеани Амир Темурнинг ўзи ҳам «Таржимаи ҳол»и («Зафар йўли») да ҳикоя қилиб, Сейстондаги жангда қандай яраланганини ҳаққоний тасвирлайди:

«Жанг ашаддий бўлди. Мен ўзим ўн икки баҳодирим билан урушаётганларнинг ўртасига тушиб қолдим. Шу пайт менга иккита камалак ўқи санчилди: — бири оёғимга, иккинчиси — ўнг тирсагимга.

Жангда қизишганимдан ярадорлигимни ҳам билмабман. Фақат Аллоҳнинг мадади билан душманни улоқтириб, қувғинга учратганимдан кейингина ярадорлигимни сездим.

Жангдан сўнг Хўрмуз тарафига кетдим. Мен у ерда бирор муддат туриб яраларимни даволадим».

Сеистондаги Зуранж қалъасини олишда Амир Темур қай йўсинда яраланганини академик Бўрибой Аҳмедов ўзининг «Амир Темур» романида батафсил ҳикоя қилиб берган:

«Темурбек олдинга ўтиб йигитларини ҳужумга етаклади. Деворга нарвонлар қўйиб ошиб ўтдилар. Темурбек бир гуруҳга дарвозани эгаллаш ва уни бошқаларга очиш вазифасини юклаб олдинга юборди, ўзи эса олтмиш чоғли йигити билан Малик Шужонинг қароргоҳи сари чопди. У ҳам мустаҳкам бир жой бўлиб, уни қалъа ичидаги қалъа дейишарди. Темурбек унинг дарвозасига яқинлашганда аввал ўнг қўли, сўнг ўнг оёғига ўқ тегиб йиқилди...»

Темурбекнинг саъй-ҳаракати билан Зуранж қалъаси эгалланди, у бир ой мобайнида даволаниб, бироз оёққа тургач, қайтадиган бўлди.

Соҳибқирон жароҳати оғир бўлса-да, яна кўп жангу жадалларда қатнашди. 1363 йили Амир Темур Амир Ҳусайн билан мўғулларни Хўжанддан қувиб чиқариб, Сайхундан кечиб ўтди-да, Тошкентга келди. Икки амир 1363-1364 йилнинг қишини Тошкентда ўтказмоқчи бўлдилар, лекин Амир Ҳусайн бу фикрдан айниб қолди, чунки у амал эгаллаш дарди иштиёқи билан тезроқ Самарқандга қайтишга

Амир Темурни даъват этди. Лекин соҳибқирон бунга кўнмади...

Соҳибқирон 1364 йилнинг баҳорида яхши шифо топиб, Тошкентдан Самарқандга жўнаб кетди. Орадан бир йил ўтгач, 1365 йилнинг баҳорида Амир Темур Тошкент яқинидаги, Сирдарёнинг шундай биқинидаги Чиноз манзилида кўпдан бери ёвлашиб юрган душмани амир Ҳусайн билан ногаҳоний табиий офат — сел қуйиб ҳаммаёқни балчиқ, лой босганда қаттиқ савалашди, бу даҳшатли воқеа тарихда «Жанги лой» деб битилди.

Амир Темур 1366-1367 йилнинг қишини Қаршида ўтказиб, она-юртнинг ички юмушлари билан шуғулланди, вилоятларга ҳокимлар тайин этди, бу пайтда амир Ҳусайннинг қўлида учтагина вилоят қолган эди.

1367 йилда Амир Темур яна Тошкентга ташриф буюриб, 1368 йилнинг бутун қишида шу ерда бўлди, лекин вақтини бекор ўтказмай лашкар тўплади, очиқ кенгликларда энг зарурий ҳарбий машқлар ва човгон ўйинларида аскарларини чиниқтирди. Баҳор келиши билан Тошкентнинг шимолий-шарқидаги Ясси шаҳрига, Ҳазрат Аҳмад Яссавийнинг муқаддас мозорига бориб уни зиёрат қилди, молу қўйлар сўйдириб элга ош берди, етим-есиру мозор жорубкашларига садақалар улушди. Худди шу ерда бир кароматли воқеа рўй бердики, буни соҳибқирон ўз «Таржимаи ҳол»ида бундай таърифлайди:

«Аллоҳ бошқа пайтлар ҳам менга ёр бўларди.

Рум пойтахтига юришимдан аввал мақсадимга эришишимни олдиндан билиш учун ҳазрат Шайх Яссавийнинг қабрини зиёрат қилиб, ўша ерда фол очтирдим. Фолдан маълум бўлишича, жанг пайтида менга хавф дучор бўлармиш, лекин қуйидаги рубоийни ўқисам, шубҳасиз, муваффақиятга эришармишман. Оғир дақиқада менга ёрдам берадиган рубоий будир:

Эй қоронғу кечани шамъи шабистон этгон,
Бир лаҳзада оламни гулистон этгон,
Бас, мушкул ишим тушубдур, осон этгил,
Эй барчанинг мушкулин осон этгон.

Бу рубоийни мен яхшилаб ёдлаб олдим: Қайсар билан бўлган жангда мен ўзимча уни етмиш марта қайтардим ва ажаб ғалабага эришдим».

Соҳибқирон Амир Темур энг зўр жангларга кўпинча Тошкент шаҳридан йўлга чиқар эди. 1390 йилнинг қиши ўрталарида Амир Темур Тошкентга келди-ю қирқ кун хасталаниб ётди. Ҳаммани ваҳима босди. Аллоҳнинг инояти ва табибларнинг зўр муолажаси таъсири билан қирқ биринчи куни Амир Темур кўзини очди ва тез кунда оёққа турди.

1391 йил баҳорида Тошкентдан Орол денгизи томон икки юз минглик лашкар Тўхтамишхон билан ҳаёт-мамот жангига йўлга чиқди. Қўшин Қорасомон, Ясси, Қорачиқ ва Саброн орқали ўтиб, апрель ойи бошида Улуғ тоққа етиб олдилар. Амир Темур фармон бериб шу тоғ тепасида бир минора қурдирди ва сангтарошлар катта харсангтошга қуйидаги хатни ёдгорлик қилиб битиб қўйдилар:

«Бисмиллоҳир роҳманир роҳийм! Марҳаматли ва мурувватли худовонди каримга шукрлар бўлсинки, Турон мамлакатининг султони ҳазрат Амир Темур Кўрагон икки юз минг кишидан иборат қўшин билан Тўхтамишхонга қарши бораётиб, ҳижрий 793 йил жумоди ул-аввал ойининг йигирма учинчи куни шу ердан ўтаётиб, ўзидан ёдгор бўлсин деб, ушбу минорани бунёд этдилар».

Шундай қилиб, соҳибқирон Амир Темур олчоқ Тўхтамишхонга қарши 1391 йил 18 июнь куни Самара билан Чистополь ўртасидаги Кундузча деган жойда аёвсиз жанг қилди, ҳеч сўзсиз Тошкентда кўрилган ҳарбий тайёргарлик пухта ва зўр бўлгани жангда ўз самарасини берди. Амир Темур бу урушда мўғуллар ҳеч кутмаган ҳарбий усулларни қўлладики, кейинчалик булар жаҳон ҳарбий санъати тарихига киритилди. Ҳикоя қилишларича, Кундузчада жанг бошланиши олдидан Амир Темурнинг пири — Мир Саид Барака лашкарга қарата руҳлантирувчи ваъз айтган, шу тариқа уч кун давом этган қирғинбарот жанг тўлиқ суратда Темур Кўрагоний ғалабаси билан тугаган.

Соҳибқирон узоқ ҳарбий сафарларда ва муаззам шаҳарларда пирларига, сайидларга, олиму фузалоларга, азиз-авлиёларга, буюк донишманду уламоларга доим ихлос-эътимод билан иззат-икром кўрсатар эди. 1397-1398 йилнинг қиш фаслида Тошкент ҳудудидаги Оҳангарон шаҳрига келган Амир Темур Яссига бориб ҳазрат Аҳмад Яссавий турбатини одатдагидек зиёрат қилди ва уни таъмирлаш, қабри устига олий бино қуришни буюрди, вақфлар ажратди.

Соҳибқирон Яссида ҳазрат Аҳмад Яссавийга, Янгийўл ҳудудида шайх Зангиотага ва Тошкентнинг Кўкча даҳасида шайх Зайниддин бобога мақбаралар қурдирганки, бу кошоналар олти ярим аср ўтибдики, буюк Амир Темур бобомизнинг саховати ва қудратидан воқиф этиб турибди.

Амир Темур бобомиз ҳар сафар Тошкентга келганда ҳозирги Кўкча даҳасидаги Шайх Зайниддин бобо турбатини зиёрат қилар эканлар. Бу улуғ зотга Амир Темур маҳобатли мақбара қуриш билан бирга, унинг ёнида расадхона ҳам бунёд этган эканлар.

Амир Темур Тошкентни жангларга отланишдан олдин лашкаргоҳ этганки, бу азим шаҳарнинг «Камони Чочий»си— Тошкентнинг ажойиб камонлари Заҳириддин Муҳаммад Бобур «Бобурнома» асарида таъриф этганидек жуда машҳур бўлган, демак қадим Шошда Амир Темур аскарларига қурол-аслаҳалар ишланган.

Яна Амир Темур Тошкент яқинида, Сирдарё бўйида Шоҳрухия шаҳрини бунёд этганки, бу Мовароуннаҳрнинг марказий шаҳарларидан бири эди. «Шоҳрухия» археологиясининг бошлиғи Валерий Иванович Набаковнинг айтишича, Шоҳрухия харобаларидан кўп осори-атиқалар топилган, ҳатто бу тарихий масканнинг Эски шаҳар қисмини тиклаш мумкин экан. Тарихнинг гувоҳлик беришича, Шоҳрухия шаҳрининг кўчаларидан Амир Темур бобомиз, Мирзо Улуғбек, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Шайбонийхон ва бошқа юзлаб азиз зотлар ўтишган.

Академик Иброҳим Мўминов тарих зарварақларини синчиклаб ўрганиб, Амир Темур Тошкент ҳудудида Сирдарёга кўприк қурдирганини, шаҳар атрофига бир неча каналлар ўтказганини, кўпгина масжид, мақбара, хонақо ва карвонсаройлар, шунингдек вилоят ҳудудида шаҳар кўринишидаги Оҳангарон қишлоғини бунёд этганини ёзиб қолдирган.

Амир Темур 1405 йилнинг баҳорида Хитойга юришни мўлжаллаб, қўшиннинг қишлов ўрнини Шоҳрухия, Тошкент ва Сайрам деб белгилади, ўзи эса Ўтрорда қишлади ва тўсатдан оғир хасталаниб вафот этди.

Тарих саналари азим дарё каби оқиб ўтди, буюк бобомизнинг қутлуғ номига қизил салтанат ҳукмронлик қилган замонда қора бўёқ чапланиб, гўё тарихдан ўчирилди, лекин ҳақиқат қуёши ботган билан Шарқдан яна ярақлаб чиққани каби, улуғ даҳо ва буюк саркарда Амир Темур бобомиз она — Ўзбекистонимиз мустақилликка эришган куннинг икки йиллиги нишонланаётган шодиёна айёмида, 1993 йил 1 сентябрь куни дунёга қайта шуҳрат таратиб Тошкентнинг юраги — қоқ марказидаги энг сўлим хиёбонга тулпорини миниб кириб келдики, халқимиз ўзининг улуғ фарзандини зўр эҳтиром билан, одатдаги юрак сўзини айтиб кутиб олди:

— Қадамингизга ҳасанот, Соҳибқирон!

Севимли шоиримиз Абдулла Орипов шу санага бағишланган «Темур» шеърида эл-улуснинг қувончу севинчини:

Не бахтким, туққан юрт бўлганда озод
Муборак Ватанга қайтиб келмишсиз.

деб дилдан жўшиб куйлади. Бобокалонимиз Амир Темур ҳайкалида шундай бир рамзий маъно борки, жаҳонгир бобомиз гўёки тулпорининг жиловини тортиб, қуролсиз— қиличсиз қўлини мусаффо осмонга чўзган ҳолда жаҳон халқларининг эмину омонликда яшашларини тиламоқда. Меҳнаткаш-мушфиқ халқимиз соҳибқирон ҳайкали салобати ва маҳобатидан, «Куч — адолатда» деган ҳикматона сўзларидан рамзий ҳам руҳий далда олиб, бағри тўлгандек бўлди.

Билол АМИНОВ,
тарих фанлари номзоди,
элшунос олим.

Тўлқин РАСУЛЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.

Истеъдодли журналист, эҳтиросли мақолалар муаллифи Тўлқин Расулев ўз умрининг ярмига яқинини «Оқшом» учун, унинг сермазмун, серҗозиба чиқиши учун бағишлади.

Қаламкаш дўстимиз айниқса Мустақилликнинг илк кунларидан ўзгача илҳом билан қалам юритган эди. У Амир Темур бобомизнинг ҳайкали шаҳримизда қад кўтарганидан, шу ердаги хиёбон соҳибқирон номи билан аталганидан, 1996 йил Амир Темур йили деб эълон қилинганидан бениҳоя хурсанд бўлган эди. Истиқлолни шавқ билан ўзининг бадиаларида куйлаган, дилидаги туйғуларни изҳор этган эди.

Ушбу бадиа каминанинг Тўлқин Расулев билан биргаликда қоғозга туширган охирги ишимиз бўлди. Тўлқин Расулев ҳаёт бўлганида эртага 60 ёшга кирарди. Ушбу бадиани босиш билан шу йил ҳаётдан кўз юмган қаламкаш биродаримизнинг хотирасини яна бир бор эсга олдик.

Билол АМИНОВ.

Танлов ҳомийси
Besh-Yogoch

Иш билганга минг танга

ЎЗБЕК АЁЛИ — ХОРИЖИЙ ФИРМА ВАКИЛИ

Жаҳоннинг турли мамлакатларида донғи етти иқлимга кетган фирмалар маҳсулотларини томоша қилиб юриб, биринчи маротаба чет эл фирмаси номидан ваkиллик қилаётган, ўрта ёшли ўзбек жувонини кўриб ич-ичимиздан қувониб кетдик. «Сайёрахон Ҳасанова, Германиянинг жаҳонга машҳур «Текстима» фирмасининг мамлакатимиздаги ваколатхоналари раҳбари», деб бизга маълумот берди таржимон. «Мазкур фирма тўқимачилик саноати учун энг замонавий асбоб-ускуналарни ишлаб чиқаради», тушунтирди у яна.

Тортинчоқлик, камтаринлик каби ўзбек аёлига хос хислатлар Сайёрахон ҳақида батафсилроқ маълумот олишга тўсқинлик қилди. Аммо у билан суҳбатлашиш иштиёқи бизни тинч қўймасди. Ва ниҳоят у билан суҳбатлашиш имконини топдик.

Сайёрахоннинг ҳозирги тадбиркорлик фаолиятига ишбилармон аёлларимиз ҳавас қилсалар арзийди. Бунинг учун у катта ҳаёт йўлини босиб ўтди. Тошкент Давлат университетининг роман-герман факультетига кириб, уни муваффақиятли тугатганидан сўнг Гумбольт номидаги Берлин университетининг аспирантурасида таҳсил олиб, илмий унвонга сазовор бўлди. Қайтиб келгач, ўзи ўқиган даргоҳда лингвистикадан дарс бера бошлади. Замон ўзгарди, ислоҳотлар бошланиб кетди, бозор муносабатларини йўлга қўйиш, жаҳонга чиқиш зарур бўлди.

1992 йилда Ғарб мамлакатларидан тадбиркорлар кела бошладилар. Улар бозоримизни, имкониятларимизни ўрганишга жазм этишди. Хорижлик тадбиркорларнинг мамлакатимиз раҳбарияти ташаббуси билан танишув анжумани бўлиб ўтди. Сайёрахонни бу анжуманга таржимонлик қилишга юборишди. Зукко, билимдон, зеҳни ўткир ўзбек аёли Германиянинг йирик «Текстима» фирмаси президентининг эътиборини ўзига жалб этди. Ўша анжумандаёқ Сайёрахонга мамлакатимизда очиладиган мазкур фирма ваколатхонасига бошчилик қилиш таклиф этилди. Шу сабаб бўлди-ю у Германиядаги тўқимачилик саноати корхоналарида бўлиб, унинг фаолиятини ўрганишни жон-дили билан давом эттирди.

Яқинда биз фирманинг Тошкентдаги ваколатхонасида бўлдик. Бу ердаги суҳбатимиз мавзуси фирма билан ҳамкорлик алоқаларимизнинг аҳволи тўғрисида бўлди. Бу ҳақда Сайёрахон қуйидагиларни гапириб берди:

— Фирмамиз тўқимачилик ва енгил саноат бўйича машина ҳамда унинг ускуналарини Ўзбекистонга келтириш билан шуғулланади. Ўзбекистонга Германия томонидан бўлган қизиқишнинг сабаби шуки, Ўзбекистон кўп хом ашёга эга. Биринчидан, албатта бу пахта. Ўзбекистонда ўстирилган пахтанинг 12 — 14 фоизи юртимизда қайта ишланишини Германияда ҳам яхши билишади. Германия умуман тўқимачилик машинасозлиги бўйича дунёда биринчи ўринда туради. Тўқимачилик машинасозлиги корхоналари Ўзбекистонга ўз технологияларини, ускуна ва машиналарини сотишга жуда қизиқишади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон мустақил давлат бўлиши билан давлатимизда ўз ваколатхонасини очган. Ўтган тўрт йил мобайнида анчагина ишлар қилинди. Масалан, шу йил бошида Наманганда нотўқима ҳиссадорлик жамиятида сунъий мўйна чиқарадиган линия ишга туширилди. Бу линияда Ўзбекистон саноати учун жуда керакли матолар чиқарилади. Шунинг учун республика ҳукумати томонидан салмоқли ишлар қилиб борилмоқда. Масалан, Германия ҳукумати билан қарз олиш учун шартномалар тузилган. Юқорида айтиб ўтилган линия ҳам қарз орқали олинган. Ундан ташқари Ўзбекистонда ип-йигирув линиялари ҳам ишга туширилди. Улар ҳам қарз асосида Германиядан келтирилди. Фирмамиз кўпгина корхоналар, шахсий фирмалар билан ҳам ҳамкорликда бўлиб турибди. Яқин орада бир қанча шартномалар тузилди. Улардан биттаси Ўзбекистон енгил саноати уюшмасига қарашли бир корхона учун ип-йигирув линиясини келтириш тўғрисидадир. Ушбу линия ҳам Германия ҳукумати қарз бериши асосида олиниши керак. Ҳозирги пайтда тўқимачилик фирмаси Ғарбий Германия, Австрия, Швейцария, Англиянинг йирик фирмалари маҳсулотларини шу ерда сотмоқда. Ўйлаймизки, фирмамизнинг Ўзбекистонда ишлаб туриши истиқболлари жуда катта, чунки Ўзбекистоннинг юз фоиз, камида эллик фоиз пахтаси қайта ишланиши керак. Ўзбекистоннинг ўзида тайёр маҳсулот сифатида сотилиши керак, экспорт қилиниши керак. Бир қанча режалаштирган лойиҳаларимиз яқин орада рўёбга чиқиши кутилмоқда.

Суҳбатимизга ваколатхонанинг масъул ходими, фирма мутахассиси Ерг Кундиш қўшилди:

— Фирмамиз тўрт йилдан бери Ўзбекистон бозорида ишлаб турибди. Биринчи уч йил биз учун қийин бўлди. Бу ердаги бозорни, унинг эҳтиёжларини ўргандик. Охирги йилларда ишларимиз анча ривожланди. Ҳозирги пайтда бир қанча лойиҳалар устида ишлаб турибмиз. Ўйлаймизки, фирмамизнинг Ўзбекистонда тутган ўрни алоҳида бўлади.

Баҳодир МАҲМУДОВ.

Долзарб мавзуда

ҲАЁТ ТАҚОЗОСИ

Ҳаётимизда сиёсий, ижтимоий, иқтисодий жараёнлар кейинги вақтларда жуда жадаллашиб, илгаригидан бутунлай ўзгача моҳият касб этмоқда. Босқичма-босқич бозор иқтисодиётига ўтилаётгани, хусусийлаштириш жараёнининг кенг авж олганлиги ҳуқуқий, демократик давлат барпо этиш йўлидаги дастлабки залворли одимлардир. Хўш, демократик жамиятга хос қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятларидан кейин тўртинчи ҳокимият деб номланган матбуот бу жараёнларни таҳлил қилиш ва уларни рисоладагидек ёритишга тайёрми, деган ўринли савол туғилади. Афсуски, қалам соҳиблари бу борада эски қолиплардан тўла чиқиб кетолмаётган, қолаверса, маънавий ва ҳуқуқий ҳимоя талаб бўлиб қолган эдилар. Яқинда Ўзбекистон оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватловчи ижтимоий-сиёсий, давлатга қарашли бўлмаган жамғарманинг тузилиши, ўйлаймизки, вазиятни тубдан ўзгартиради. Бизнинг ушбу жамғарманинг раисдоши, Ўзбекистон телерадиокомпанияси бадиий кўрсатувлар дирекциясининг директори Аҳмад АЪЗАМ билан суҳбатимиз ҳам янги ташкилотнинг мақсад-вазифалари, режалаган ишлар хусусида бўлди.

— Дарҳақиқат, бугунги кунда жаҳон ҳамжамияти, дунёдаги барча ривожланган, нуфузли давлатлар билан ҳам томонлама муносабат ўрнатган мустақил республикамиз ҳаётида оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий, давлатга қарашли бўлмаган фонднинг ташкил этилиши қонуний ҳодисадир, — дейди суҳбатдошимиз. — Ва бинобарин, тобора демократик тамойилларни ўз ҳаётига жорий этиб бораётган Ўзбекистон учун бу албатта амалга оширилиши керак бўлган табиий ҳолдир. Зеро, вақтнинг ўзи бу фонднинг тузилишини тақозо этарди.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, оммавий ахборот воситаларининг аҳволи, барча ижобий-салбий жиҳатларини таҳлил қилган ҳолда мана шундай фонд ниҳоятда керак, деб топилди. Билъакс, мазмун ва моҳият жиҳатидан бутунлай янги ушбу фондни тузиш ҳақидаги фикр республикамиздаги оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари, матбуотга тааллуқли бўлган барча тизимлар, ўз нашрларига эга вазирликлар ва етакчи журналистлар томонидан тўла қўллаб-қувватланди. 10 августда ўтган таъсис конференцияси бунинг яққол исботидир.

Фондни тузишда кўзланган асосий мақсад эса унинг номланишидан ҳам кўриниб турибди: Ўзбекистон оммавий-ахборот воситаларини демократлаштириш, журналистлар ижодий фаолиятида демократик тамойилларни жорий қилиш, матбуот нашрлари роли ва нуфузини ошириш, ижодий ҳуқуқлари, уларнинг давлат ва жамоат органлари, ҳатто ноширлар олдидаги манфаатларини ҳимоя қилиш, барча оммавий ахборот воситаларини молиявий, иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг моддий-техник негизини ривожлантиришдир. Модомики, Ўзбекистон очиқ демократик давлат сифатида жаҳон ҳамжамиятига кирган экан, шак-шубҳасиз унинг матбуоти сифати, савияси, даражасини ҳам ривожланган давлатларнинг мана шундай нашрлари даражасига кўтариш ҳеч кечиктириб бўлмайдиган вазифадир. Бу йўналишлар фонднинг таъсис конференциясида тасдиқланган Низомда ҳам ўз ифодасини топган. Табиийки, фонд фаолиятида биз фақатгина журналистларнинг ҳуқуқларини ҳимоялаб, молиявий-иқтисодий томондан кўмак берибгина қолмасдан балки савияларини жаҳон даражасига кўтариш, дунё журналистикасидаги йўналишлар, қонун-қоидалар билан таништириш, замонавий билимлар билан қуроллантириш борасида ўқувлар ташкил қиламиз, журналистларнинг касб маҳоратлари, тажрибаларини ошириш мақсадида чет элларга сафарлар уюштирамиз. Айни вақтда хорижий журналистларнинг ташрифларини ҳам ташкил этамиз. Журналистларимиз учун семинарлар, симпозиумлар уюштирамиз, фонд қошида матбуот клуби тузамиз. Клубда маҳаллий ва хорижий журналистларнинг эркин мулоқотларини йўлга қўямиз. Шу орқали уларнинг ўзаро тажриба алмашишлари учун ҳам имкон туғилади.

— Республикамизда журналистлар уюшмасининг уч ярим мингга яқин аъзолари бор эди. Маълумки, мазкур уюшма ҳам фонд таркибига қўшилиб кетди...

— Саволингизни тушундим. Гап шундаки, янги фонд уюшма аъзолари ўзларининг саъй-ҳаракатлари билан тузилди. Демакки, Ўзбекистон журналистлар уюшмасининг аъзолари ўз-ўзидан янги фонднинг ҳам аъзолигига кирдилар. Эндиликда фонд сифат жиҳатидан ҳам, журналистларнинг ижтимоий муҳофазаси томонидан ҳам мутлақо янги йўналишдаги, ваколатлари кенг ташкилот бўлиб қолади. Илгариги уюшмани журналистларнинг бошини қовуштириб турган, республикадаги шу каби ташкилотлар билан алоқада бўлган ташкилот дейдиган бўлсак, бизнинг фондимиз журналистларнинг бутун дунё ахборот тизимлари билан бевосита боғлайдиган, уларни янада кенгроқ миқёсга олиб чиқиб, манфаатларини муносиб ифодалайдиган ташкилотга айланади.

Ҳозир фонд аъзолиги учун янги ҳужжатлар тайёрлаш, унинг шакл-шамойилларини ишлаб чиқиш юмуши билан бандмиз. Фонд бошқарувининг кечаги мажлисида ҳам худди шу масалалар муҳокама қилинди. Бу борадаги барча янгиликларни эса тез орада маълум қиламиз.

Суҳбатдош
Дилшод ИСРОИЛОВ.

ТАБИАТ ва ИНСОН

№ 57

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг саҳифаси

Сўлим гўшалар

АДИБ НОМИДАГИ БОҒ

Абдулла Қодирий номидаги боғнинг яралиш тарихи XV асрга бориб тақалади. Шаҳар ҳокими Шам дарё соҳилида боғ яратиш мақсадида унинг иккала қирғоғига дарахтлар экишга фармон беради. Бора-бора Жанггоҳ аригининг иккала соҳили қуюқ дарахтзорга айланади. Шу тариқа машҳур Жанггоҳ боғи бунёд бўлади.

1932 йилда ушбу боғ асосида шаҳар ёшларининг ташаббуси ва катта ҳашари билан маданият ва истироҳат боғи ташкил этилади. У шаҳарликларнинг севимли дам олиш масканига айланади. Боғ ҳудудида ёзги кинотеатр, эстрада бор бўлиб, шаҳримизнинг барча томонларидан дам олувчилар ташриф буюришарди. 7 гектардан иборат гўша шу тариқа машҳур бўлиб кетади. 1970 йилдан 1985 йилгача боғ гуркираб, яшнади. Унинг бағрига юзлаб туп ниҳоллар экилди, ободонлаштирилди.

Боққа дам олувчиларнинг кўплаб келишига у ердаги қулайликлар ҳам сабаб бўлган эди. Бу ердаги салқин ичимликлар савдоси, болалар аттракционлари, шинам ўриндиқлар ҳамиша одамларни ўзига чорлаган.

1992 йилда боққа Абдулла Қодирий номи берилди. Айнан шу йили атоқли ёзувчининг 100 йиллиги нишонланди.

Боғда уч мингдан кўпроқ дарахтлар бор. Ажойиб қилиб жойлаштирилган гулзорлар, азамат чинорлар унинг кўркига кўрк қўшиб турибди.

1996 йил боғ учун янада яхши йил бўлади. Унинг ҳудуди 25 гектарга етказилади. Яна қўшимча кўплаб дарахтлар экилади. У ҳақли суратда шаҳримизнинг ажойиб гўшаларидан бири бўлиб қолаверади.

Ким ФАТТОҲОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг назоратчиси.

Долзарб мавзуда

ХАЙРЛИ ЮМУШЛАР

Табиат инсондан бор-йўғини аямайди, деб доимо гапириб, ёзиб келамиз. Аслида ҳам шундай. Айни пайтда инсон табиатнинг умрини узайтириш, унинг кўркам жамолини гард юқтирмасдан сақлаб қолиш учун жонбозлик қилиши ҳам керак. Олти ойлик фаолиятимизни кўздан кечирар эканмиз, бу йўлда анча-мунча хайрли ишлар қилиб қўйганимизнинг гувоҳи бўламиз.

Рақамларга мурожаат этсак, гапларимиз қанчалар тўғри эканлигига ишонч ҳосил қиламиз. Ўтган ярим йилликда 169 та саноат корхоналарида мингта тадбир ўтказилиши кўзда тутилган эди. Оқибат натижада зарарли ва заҳарли моддаларнинг ҳавога чиқиши 16129 тоннага камайиши, 7 корхонанинг сув ҳавзаларига оқава ташлашига барҳам берилиши, 19 та айланма сув таъминоти ишга туширилиши кўзда тутилганди. Аслида 529 тадбир ўтказилди. Атмосферага зарарли чиқиндилар чиқиши 6707 тоннага камайди. Очиқ сув ҳавзаларига 1948 кубометр оқава ташлайдиган икки манба тугатилди. Йиллик қуввати 54 кубометр бўлган бешта айланма сув таъминоти тизими ишга туширилди. 73 кубометрдан ортиқ тоза сув иқтисод қилинди. Кўплар шаҳардаги экологик аҳвол кўп жойларда танг ҳолда дейиши мумкин. Бу оқава, чиқинди сувларнинг шаҳар канализациясига, махсус ўраларга бир меъёрда тушмаслиги оқибатидир.

Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчилари томонидан 859 ташкилот, муассаса, корхоналарда 879 марта текширув ўтказилди. Улардан 323 таси ҳавони, 107 таси автотранспорт, 280 таси сувни тоза сақлаш, 28 таси ер ости сувлари, 24 таси чиқиндиларни сақлаш ва жойлаштириш, 97 таси ўсимликлар дунёсини муҳофаза қилиш муаммоларига бағишланди. Қўмита назоратчилари томонидан 2839 та тегишли тавсияномалар берилди.

Ибратли ишларни амалга оширган корхоналар қаторида 18 корхонанинг борлиги бизни хурсанд қилади. «Тошкент иссиқлик маркази» ишлаб чиқариш бирлашмаси қозонхоналарни янада такомиллаштириш борасидаги юмушларни охирига етказди. «Тошкимёқишлоқмаш» заводида айланма сув билан таъминлаш тизими ишга тушди. «Компрессор» очиқ турдаги акционерлик жамиятида ҳам айланма сув билан таъминлаш ишлари ниҳоясига етказилди. Шу билан биргаликда шаҳар канализациясига чиқинди сувлар тушишига барҳам берилди. Бу каби ижобий мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Юртимиз мустақилликка эришганидан кейин табиат муҳофазасига бўлган эътибор бир неча баробар ортди. Лекин баъзи раҳбар ходимларнинг совуққонлик билан ишлаши оқибатида кўзда тутилган самарали тадбирларимиз кўпинча бажарилмасдан қолмоқда. Ҳали ҳам йўл четидаги бетон ариқларни тўлдириб сувлар оқаётгани йўқ. Лекин ҳар қадамда сувлар бекорга оқиб ётганининг гувоҳи бўлмоқдамиз. Худди мана шу лоқайдлик туфайли ўтган ярим йил мобайнида 283 қоидабузарга (улардан 254 киши мансабдор шахслар) умумий миқдори 163 минг 845 сўм жарима солинди. Ўсимликлар дунёсини ҳимоя қилиш гуруҳи етказилган зиён учун 104 маротаба даъвогар бўлди. Охир оқибат ўсимликларни пайҳон қилганлар 399 минг 755 сўм жарима тўлашга мажбур бўлди. Айни пайтда Тошкент авиация ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти, «Тоштўқимачи» ҳиссадорлик жамияти, «Тоштўқимачимаш», «Нерудник» заводлари, «Тошкент трактор заводи», «Тошқишлоқмаш», «Ўзбекқишлоқмаш», «Ўзиккиламчирангли-металл» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Қуйлиқ абразив заводи, «Темирчи» ҳиссадорлик жамияти шаҳримиз табиатини, чиройини бузаётган корхоналар қаторидан ўрин олиб турибди.

Албатта, ҳозирги вазиятда ҳар бир тадбир учун маълум маблағ талаб этилади. Лекин гап табиат, яъни келгуси авлодимизнинг соғлиғи ва саломатлиги хусусида борар экан, имкон топишимиз керак.

Шаҳримизни сайр этган киши қуюқ дарахтзорлар соясида борар экан, жонига ором етади, албатта. Ана шу ором манбаи бўлган яшил дўстларимизни, зилол сувларимизни, нафас олиб турган ҳавони ифлослантирмаслик чораларини кўрмоғимиз керак.

Мустақиллигимизнинг беш йиллиги арафасида шуни эътироф этишимиз керакки, қўмитамиз ходимлари зиммаларидаги масъул вазифани имкон қадар уддалашга интилмоқдалар. Мақсадимиз шаҳримизни боғ-роғларга бурканган гўзал масканга айлантириш экан бу йўлда қўлимиздан келган барча юмушни амалга оширамиз, ҳамшаҳарларимизни ҳам табиатни муҳофаза қилишга даъват этишдан асло чарчамаймиз. Чунки покиза табиат — соғлиғимиз гарови. Демак эртанги баракали меҳнат, фаровон турмушимиз гаровидир.

Юсуф РАЖАБОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси.

Инсон ўзи яшаб турган шаҳарни, қишлоқни, даҳани ва ниҳоят кўчаю ҳовлисини жаҳонда ягона деб ўйласа керак. Қаерга борса ўша жойни ўзи туғилиб ўсган шаҳарга қиёс қилаверади...

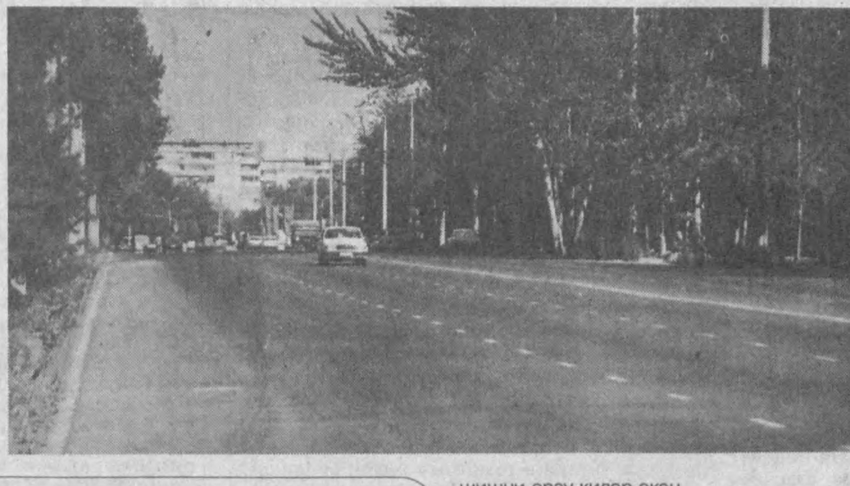

Она шаҳримиз Тошкент мақтаса мақтагудек, қиёс қилса қилгудек гўзалликларга макон шаҳри азимдир. Эсимда, бундан ўн беш-йигирма йиллар муқаддам Москва телевидениеси шаҳримиз ҳақида эшиттириш берганида, уни олиб бораётган сухандон шаҳримизни кўм-кўк дарахтлар бағрида яшнаб ётган жаннат деб атаган эди...

Ҳозир ҳам қаерга борадиган бўлсам, албатта ўша ердаги гўзалликларни, яшилликларни Тошкентим билан солиштираман. Ҳар қачон шаҳрим гўзалроқ, ободонроқ, яшилликка бойроқ бўлиб чиқаверади. Бу эса ҳамшаҳарларимнинг ўз шаҳрини севишларидан.

Ободонлаштириш ойлиги ўтмоқда

ЯШИЛЛИК МАСКАНИ

Саҳар пайтлари шаҳримизнинг сўлим гўшаларидан бўлмиш Алишер Навоий номидаги миллий боғимизга, Улуғбек номли боққа, Амир Темур хиёбонига ташриф буюрганмисиз? Дарахтларнинг майин шабодада оҳистагина япроқларни силкитиб шивирлашаётганини кўрганмисиз? Майсалардаги худди олтин исирғадек товланиб турган шабнам томчиларини ҳайрат билан кузатганмисиз? Бу каби чиройни фақатгина Тошкент тонгидан топиш мумкин. Миллий боғдаги улкан кўл мисли шишадек жимирлаб туради. Қарайсизу, хаёлингизни илҳом ўрайди.

Чилонзор даҳаси янгигина қад кўтараётганда айрим одамлар: «Вой-бў, бу ерга қачон дарахт экиладию, у улғайиб соя-салқин беради?» дейишган эди. Бугун Чилонзор туманининг кўчалари қуюқ соялар билан кўркамлашган. Ҳар бир муюлишда, ҳар бир қарич бўш ерда нав-ниҳоллар селпиниб турибди. Уларни сизу бизга ўхшаган ҳамшаҳарларимиз вояга етказишган.

Албатта бир туп гулни ўстириш учун энг аввало меҳр керак. Бу меҳрни истаган пайтда тополмаган табиат аста-секин емирилиб бораверади. Ҳозир дарахтларни парвариш қилиш ҳар бир инсоннинг галдаги бурчи эканлигини жуда кўпчилик тушуниб етган.

Бир куни Ҳусниддин Асомов кўчасидан ўтиб кетаётганимизда дарахт шохларини синдираётган болаларга дуч келдик. Авваллари бола-да, деб кулиб ўтиб кетаверадиган одамлар уларга танбеҳ берарди:

— Ҳали белинг оғриб буларга бир челак сув қуймагансан-да. Дарров тўхтат бу ишингни. — Болалар бир-бирига қараб астагина нари кетишди.

Энди ҳар бир кўчада биттадан дарахт йўқ бўлса — шаҳримизда қанча кўча бор — ўзингиз ҳисоблаб кўринг. Шаҳримиздаги дарахтзор хиёбонларни ҳам парвариш билан вояга етказганмиз. Лекин дарахт жонли мавжудот. Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси бу йил хайрли юмушни амалга оширди. Кўчалардаги, хиёбонлардаги, истироҳат боғларидаги қуриган дарахтларни ҳисобга олиб, уларни қирқиш чораларини кўрди. Лекин қирқилган дарахтнинг ўрнига бир туп ниҳолни ким экади? Биз билан сиз! Чунки зиммамизга шаҳримизни обод қилиш, унинг бағрини кўм-кўк яшнатиш вазифаси юкланган.

Айтишларича бир одам ҳамиша жаннатга тушишни орзу қилар экан.

— Сен жаннатни ўз қўлинг билан яратишинг мумкин, — дебди бир донишманд унга.

— Бунинг учун нима қилишим керак?

— Кузда ва баҳорда бир ой давомида ҳар куни иккитадан кўчат экишинг керак, — дебди донишманд.

Алқисса, бояги киши беш-олти йил мобайнида жуда ҳам кўплаб ниҳол экибди. Унинг бахтига ниҳоллар гуркираб ўсибди. Жуда катта боғ бунёд бўлибди. Бу боғда сайр қилган, унинг анвойи меваларидан тотиб кўрган одамлар:

— Худди жаннатнинг ўзи-я! — дейишаркан.

— Ана энди, — дебди донишманд, — у дунёбу дунё жаннати бўлдинг. Чунки она ер бағрини яшнатишдан ўзга буюкроқ савоб борлигини билмайман.

Шу нуқтаи назардан қараганда она шаҳримиз Тошкент бағри жаннатларга қиёсдир. Унинг яна ҳам дилтортар бўлиши ҳаммамизга боғлиқлигини унутмайлик.

Ҳа, шаҳримиз кундан кунга ободу кўркам бўлиб боряпти. Бунда гўзал пойтахтимизда ажойиб анъана тусини олган ободонлаштириш ва санитар тозалик ойликларининг ўтказилиши ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Айни шу кезларда Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлагановнинг қабул қилган қарорига кўра Мустақилликнинг беш йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадида пойтахтимизда ана шундай ойлик зўр уюшқоқлик билан ўтмоқда. Шу ишга мутасадди бўлганлар, шаҳрини чин дилдан севувчи ҳар бир тошкентлик ана шу ойликда фаол қатнашмоқда.

Ўзгача бўлиши мумкин эмас. Тошкент — озод диёримизнинг пойтахти. У куррамиздаги энг ажойиб шаҳарлар билан ёнма-ён турадиган бўлмоғи керак!

...Куни кеча ёшгина ниҳолга куйиб-пишиб ўзининг жажжигина пақирчасида сув қуяётган болакайни кўриб қолдим. Эртага шу болакай ўз юртининг ажойиб боғбони бўлиб етишар! Демак, шаҳримиз асло-асло яшил либосини тарк этмайди, ҳамиша яшилликка маскан бўлиб, аҳли жаҳоннинг ҳайратини қўзғатиб боқий тураверади.

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТЛАРДА: ободонлаштириш ойлигида фаол қатнашаётган шаҳар йўл қурилиш таъмирлаш трестининг 3-таъмирлаш қурилиш бошқармаси бригадаси бошлиғи Шавкат Мўминов, ишбоши Қудрат Матёқубов ва ишчи Даврон Йўлдошев билан бажариладиган ишлар хусусида суҳбатлашмоқда; орасталиги билан кўзни қувонтирадиган Афросиёб кўчасининг бугунги кўриниши.

Шахсий фикр

МУСАФФОЛИК САРИ

Табиатимиз, она заминимиз мусаффолиги инсон учун, унинг ҳаёти учун жуда зарурдир. Асосий мақсадимиз табиатнинг энг олий маҳсули бўлган инсоннинг табиий, ижтимоий-иқтисодий, экологик эҳтиёжини қондириш, соғлом авлодни тарбиялаш, экологик тоза ҳолда озиқ-овқат етиштириш, ҳаётий шароитимизни яхшилаш масалаларини ҳал этишга қаратилган.

Маълумки, инсон кўп йиллар давомида табиатга, атмосферага, ерга, сувга катта зарар етказди. Масалан, 70-йилларда табиат 500 миллиард тонна кислород ҳосил қилган бўлса, тараққиёт шу миқдорни 10-12 бараварга пастлатди. Атмосферага жуда катта зиён келтирадиган ҳоллардан яна бири автотранспортлардир. Чанг, шовқин, газ, азот оксиди, олтингугурт, қўрғошин, газ иси, бензиндаги заҳарли моддалар инсон организмига катта зарар етказади. Олдимиздаги муҳим масала — автотранспортни заҳарли моддалардан тозалашдир. Табиатда яна инсон фаолияти таъсирида атмосферада кимёвий, биологик ўзгаришлар содир бўлдики, бу кўзга кўринмас бўлса-да, лекин инсон соғлиғига катта зиён етказади. Атмосферани ифлослантириш омиллари кўпчиликка маълум. Энерғетика, ГРЭСлар электромагнит майдонлари томонидан, ўз навбатида радио-электроника — буларнинг ҳаммаси атмосферани ифлослантиришда маълум роль ўйнайди. Олимларимиз бу йўналишда катта ишлар олиб боришяпти. Улар томонидан жуда кўп китоблар, мақолалар ёзиб чиқариляпти. Ҳар йили бизнинг институтимиз фалсафанинг долзарб муаммолари тўғрисида китоб чоп этади. Бунда биз — ҳамма олимлар йиғилган ҳолда атмосферанинг тозалиги ҳақида, унинг қандай экологик муаммолари бор, шулар ҳақида жуда кўп ишлар ёзиб чиқамиз. Бу асарлар омма томонидан ўқилса айни муддао бўларди. Олдимизда турган вазифа экологиянинг, атмосферанинг тозалигини сақлашдир. Тўғри ахборот бериш, ҳар доим бўлаётган ўзгаришларни халққа етказиш зарур. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида бу муаммо анча қийин, лекин биз буни секин-асталик билан ечамиз. Биз жуда кўп йил давомида атмосферани ифлослантириб келдик, бу муаммоларнинг ечимини секин-асталик билан топамиз. Бизда мутахассислардан юристлар, социологлар, файласуфлар шу масала бўйича ишлар ёзишмоқда. Бу ишлардан, масалан, табиат тилсимоти, дунёқарашни шакллантириш, табиатда инсон маданиятини ривожлантириш хусусида жуда кўпчилик ишламоқда. Шу асарлар ҳаётга тўла тадбиқ этилса, бунинг учун кексаю ёш катта аҳамият берса, ўйлаймизки, экология бора-бора биринчи ўринга қўйилади.

Инсон ер қобиғига кирадиган ҳамма моддалардан ва табиий энергия манбаларининг қарийб ҳамма турларидан фойдаланмоқда. Фан, техника ва технология туфайли инсоннинг табиатга таъсири жуда кучли омиллар билан тобора қиёсланадиган даражага етди. Жамият ва табиатнинг ўзаро таъсири мураккаблашиб, кейинги пайтларда умумжаҳон ва минтақавий даражада экологик муаммоларнинг келиб чиқишига сабаб бўлди. Бу муаммолар ишлаб чиқаришнинг тараққиёти, аҳоли сонининг ўсиши, ишлаб чиқариш жараёнига деярли табиий барча ресурсларнинг жалб қилиниши, инсон фаолияти натижасида муҳитнинг ифлосланиши ва унинг генетик оқибатлари, экологик мувозанатнинг (биосферанинг), ички ўз-ўзини бошқариш механизмининг бузилиши, иқлимнинг ўзгариши, баъзи ҳайвон ва ўсимлик турларининг камайиб кетиши муаммолари билан боғлиқдир. Булар эса инсон соғлиғига, биосферанинг кейинги ривожига таъсир эта бошлади. Эндиги вазифа экологик танглик хавфини, биогенетик бузилишлар хавфини камайтиришдир.

Эътибор ҲОШИМОВА,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг етакчи илмий ходими, фалсафа фанлари доктори.
Музаффар ТУРОБОВ.

Шифобахш ўсимликлар

КУНГАБОҚАР

Кунгабоқар мураккаб гуллилар оиласига мансуб бўлиб, бўйи 3 метргача етадиган бир йиллик ўсимлик. Пояси тик ўсувчи, бақувват, дағал туклар билан қопланган.

Гуллари сариқ рангли, саватчага тўпланган. Меваси пишганда очилмайдиган писта. Оқ, қора рангда бўлади. Ёз ойларида гуллайди, меваси кузда пишиб етилади.

Табобатда саватчага тўпланган четдаги гуллари, барги ва мойи қўлланилади. Гуллари гуллаш пайтида йиғиб олинади, салқин, очиқ ҳавода қуритилади. Қуруқ барги ва гулларини қуруқ жойда 2 йил мобайнида сақлаш мумкин.

Кунгабоқардан пектин моддаси олинади. Пектин ошқозон-ичак хасталикларида ишлатиладиган доривор препаратлар учун асос ҳисобланади. Кунгабоқар мойи эса мойли эритмалар, суртма дорилари, пластирлар тайёрлашда ишлатилади. Баъзан қовурилган мойи куйганда тавсия этилади. Шу билан бирга, мойи паришонхотирликнинг олдини олиш ва даволашда малҳам бўла олади. Таркибидаги тўйинмаган ёғ кислоталари борлиги учун паришонхотирликда қўлланилади. Кунгабоқар мойи ўт (сафро) ажралишини кучайтиради. Баргида ва гулларида флавон гликозид, холин, бетаин ва бошқа моддалар сақлайди. Шу боис бир талай хасталикларни даволашда қўлланилган.

Тана ҳарорати юқори бўлганида, юрак, бод, сариқ хасталигида, пешоб ҳайдашда яхши наф беради. Иштаҳани очиш учун кунгабоқар гулидан 1 ош қошиқ олиниб, 1 стакан қайноқ сувга солинади, чой сингари дамланади, сўнгра ярим стакандан таомдан ярим соат олдин ичилади.

Кунгабоқар мойи техникада, саноатда, косметологияда ҳам қадрланади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.

Шаҳримиздаги корхоналар орасида «Олтин бошоқ — У» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятининг ўзига хос ўрни бор. Айниқса, корхона табиатни муҳофаза қилиш борасида ибратли тадбирларни амалга ошириб келади. Буни биз корхона ҳовлисига кирган заҳотимиз сездик.

Жонкуярларимиз

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Гулзорлар, майсазорлар, турли-туман дарахтлар, фаввора бу ерда иш кўнгилдагидек ташкил этилганидан далолат берарди. Жамият раиси Файзулла Нурматов ва техника бўлими бошлиғи Валентина Борисова нима мақсадда ташриф буюрганимизни билиб, баравар жилмайишди.

— Яхшиси ўзингиз айланиб кўра қолинг, — деди Файзулла Нурматов. — Мана, Валентина Борисова сизга ҳамроҳ бўлади.

Валентина Дмитриевна бизни дастлаб чойхона билан таништиришдан ишни бошлади.

Чойхона чини билан шинамгина экан. Ўртада митти фаввора, анвойи гуллар бўй чўзиб турибди. Корхонада гулларга эътибор жуда ҳам кучли экан. Буни биз лабораторияга кирганимизда билдик. Бўш жой борки тувакларда ҳар хил манзарали гуллар, ўсимликлар қўйиб ташланганди.

Лабораторияда асосан буғдойнинг сифати кўздан кечирилади. Сўнгра ун ҳолида ҳам яна бир бор кўздан кечирилади ҳамда Ўзбекистон нави лаборатория кўригидан синчиклаб ўтказилади. Сўнгра нон заводларига жўнатилади.

Муҳтабар Шарипова бошлиқ назоратчи қизлар ўз ишининг устаси бўлиши билан бирга табиатга ҳам муҳаббат билан муносабатда бўлишар экан.

Жамиятнинг асосий иши

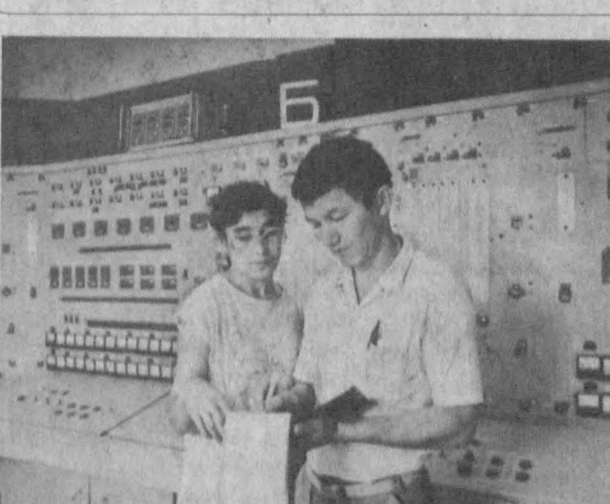

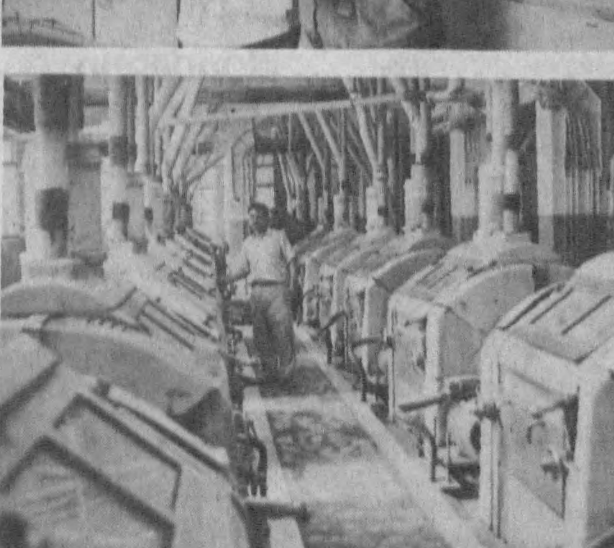

биринчи ва иккинчи тегирмонларда бажарилади. Биринчи тегирмон бир сутка давомида 500 тонна, иккинчи тегирмон эса 190 тонна буғдойни янчади. Озуқа тайёрлаш, яъни омухта ем цехи 700 тонна озуқа тайёрлайди. Тегирмонлар буғдойни ўзи тозалайди, ювади, сўнгра ун қилади. Ҳавога чанг, зарарли моддалар тегирмондан ҳамда озуқа цехидан чиқади.

— Ҳавога зарарли чиқиндилар, хусусан чанг чиқиши 99 фоизга камайган. Чунки «Буллер» тизимидаги чанг тозалаш фильтрлари ниҳоятда мушкулимизни осон қилмоқда. 1992 йилда ўрнатилган бу қурилмалар деярли ҳамма цехда бор, — дейди Валентина Дмитриевна.

Биз тегирмон фаолияти билан танишдик. Оқиб келаётган буғдой бир сидра майдаланиб, сўнг элакка узатилади. Элакда обдон элангандан сўнг яна қайтиб тегирмонга, бу гал майдаланмай қолган буғдой доналари тушади. Бу жараён уч карра, деярли барча буғдой майдаланиб битгунича давом этади. Барча тегирмонларнинг, барча элакларнинг чанг ютгичлари бош фильтрга келиб уланган. У ердаги чанг тутқичлар ҳавони тозалаб, ҳамма зарарли чиқиндиларни ушлаб қолади. Чиқиндилар эса бир жойга йиғилиб, озуқа цехига жўнатилади.

— Бизда кўпроқ чанг, тўзон омухта ем цехимизда ҳосил бўлади, — ҳикоясини давом эттирди Валентина Дмитриевна, — Лекин биз тегирмонда кўрган фильтрдан яна бирини шу цехга ўрнатганмиз. Кўриб турганингиздек чанг деярли йўқ. Фақатгина емни машиналарга ортаётганда чанг чиқади, холос. Сабаби юк ташийдиган машиналарнинг усти очиқ. Ем ташишга мўлжаллангани эса бармоқ билан санарли холос.

Озуқа ем цехининг шундоққина ёнида ташкил этилган гулзорлар ўртасида ёввойи пальмалар бўй чўзиб турарди. Уларнинг баркашдек-баркашдек барглари қуюқ соя ташлаб турарди.

— Ҳали бу пальмалар катта бўлганида кўрсангиз, — деди Валентина Дмитриевна, — умуман чангни ҳам, офтобни ҳам ўтказмайди.

Бизга манзур бўлгани «Олтин бошоқ-У» ҳиссадорлик жамияти ҳовлисининг покизалиги бўлди. Сувларнинг кранлардан жилдираб туриши, истаган жойда ҳам чанқоқни қондириш, ҳам сув сепиш мумкинлиги пухта ўйлаб қилинган ишнинг натижасидир.

— Корхонамизда ҳар йили табиат куни ўтказилади, — деди Файзулла Нурматов. — Бу йил ҳам кўкламда бутун ҳудудни тозаладик. Салгина бўш жой топилса дарахт, гул экдик. Ҳадемай олмалар, ўриклар ҳосилга кириб қолади. Ҳосили майлику, унинг соясида дам олишнинг гашти бошқача.

Корхонанинг ҳамма иши бир меъёрда давом этарди.

Унинг ҳовлисидан чиқар эканмиз иш кўзини билган жойда ҳамиша барча юмуш кўнгилдагидек бўлишига яна бир бора амин бўлдик.

Раъно НЕЪМАТУЛЛАЕВА,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ходими.
Ғолиб МИРЗО.

СУРАТЛАРДА: «Олтин бошоқ-У» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти фаолиятидан лавҳалар.
Рустам Шарипов олган суратлар.

Ёз илҳомлари

**Пўлат МЎМИН,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси**

ДАЛАЛАРИМ

**Эй, ўзимнинг
Далаларим,
Бепоёнсиз,
Чаманларга
Кенг маконсиз.
Туташгансиз,
Тоғларга ҳам,
Боғларга ҳам.
Ям-яшилсиз,
Эҳ, яхшисиз,
Энг асилсиз,
Серҳосилсиз.
Қалбингизнинг
Қон томири
Жилғалармиз?
Қуёш сизга
Шуълалар-ла
Жилмаярми?
Кун қизиган,
Нур изидан
Сизга боқиб
Тўймагайман,
Дил-дилимдан
Куйлагайман.
Эй, ўзимнинг
Даралари м,
Водийларим
Даралари м,
Ризқ-рўзимга
Ошиёнсиз,
Бош-у тоғсиз
Сиз онажон
Ўзбекистонсиз.**

КУЙЛАЙДИ ЮРАКЛАР

**Ям-яшил кенг дара
Чамандай қарқара,
Гўзал ёз фаслини
Куйлайди шаршара.**

**Ер кўзи булоқлар,
Баррадай ўтлоқлар,
Гўзал ёз фаслини
Куйлайди ирмоқлар.**

**Ёгдулар — кулгулар
Дилдаги гул улар.
Гўзал ёз фаслини
Куйлайди орзулар.**

**Чўпонни най чалар,
Ёқимли қанчалар,
Гўзал ёз фаслини
Куйлайди қушчалар.**

**Етилган ниҳоллар,
Меваси оҳ, боллар,
Гўзал ёз фаслини
Куйлайди шамоллар.**

**Кулгандир тилаклар,
Очилган чечаклар.
Гўзал ёз фаслини
Куйлайди юраклар.**

Элатлар, одатлар

НУРИСТОНЛИК ОДАМЛАР

Афғонистоннинг шимоли-шарқида, Ҳиндистон тоғининг осмонўпар чўққилари оралиғида унча катта бўлмаган тоғлик Нуристон ўлкаси ястаниб ётибди.

Нуристон Альп ўтлоқлари чегарасидаги қўл теккизилмаган ўрмонлар орасида, ўтиш қийин бўлган дарада жойлашган. Бу ҳол шу ерда яшовчи кучли, урушқоқ қабилалар учун ўзига хос «изолятор»ни вужудга келтириш имконини берган. Шу сабабли уларнинг қадимий тиллари, одатлари, афсона ва эътиқодлари худди Авесто ва Ричвода давридагидек сақланиб қолган.

Нуристон билан қўшни бўлган мамлакатлар унинг қабилаларини «оқ кийимликлар» ва «сиёҳ пуши» — қора кийимликларга бўлганлар. Нуристонликларнинг ўзлари эса ҳар бир қабилани ўзларича номлаганлар. Шимолий Нуристонда Рамгул, Қулум, Ктиви ва Башгул дарёлари водийсида яшовчиларни — кати ва башгали; Кати ва Ктиви дарёлари оралиғидаги кичкина водийда яшовчиларни прасун; Катидан жанубда Алингар ва Печ дарёлари оралиғида яшовчиларни ашкунлар деб аташади. Прасундан жанубда Вайгали водийсидан шарқда Кунара томон бораверишдаги Треагам водийсини гамбирилар ишғол этганлар.

Нуристон ҳам бўйига, ҳам энига Ҳиндикуш тоғ тизмалари кесиб ўтган шароити оғир ўлкадир. Халқлари тоғ оралиғидаги водийларга жойлашганлар. Улар бу ерда кичик ер парчаларини катта машаққатлар билан табиатдан тортиб олиб, деҳқончилик қиладилар, чорвачилик ва овчилик билан шуғулланадилар, ёввойи дарахт ва ўсимликларнинг меваларини териб оладилар.

Нуристон кўп асрлар мобайнида деярли бутунлай бошқа дунёдан ажралган ҳолда яшаб келди. Буни шу билан изоҳлаш мумкинки, қабилалар, уларнинг динлари ва урф-одатларининг келиб чиқиши ҳақида бирорта ҳам ишончли маълумот йўқ. У XIX асрнинг охиригача европаликлар учун «Тоғлар орасида ғойиб бўлган мамлакат» бўлиб қолаверди.

Қабилалар ўзларининг феъл-атворлари ва урф-одатлари билан бошқа Шарқ халқларидан кескин ажралиб турадилар. Улар баланд бўйли, келишган, кўк кўз ёки қўй кўз, европаликларники сингари оч сариқ сочли бўладилар. Улар кишиларда энг қизиқ афсоналар қандай таассурот қолдирса, худди шундай таассурот қолдирадилар.

Қабилалар орасида Болор мамлакатининг тарихий ўтмишини Эгей денгизи бўйининг ҳали греклар уни забт этмасдан илгариги маданияти билан боғлайдиган ривоятлар мавжуд. Баъзи ривоятларда Александр Македонскийнинг эрамиздан олдинги 327 йилда Бақтриядан Ҳиндистонга қилган юриши вақтида унинг аскарлари билан Нуристон қабилалари ўртасида жуда қаттиқ жанглар бўлгани ҳақида ҳикоя қилишади.

Нуристон ҳақида Хитой хроникалари узуқ-юлуқ маълумотлар беради. Уларда бу ерлар Болор (Булвар) мамлакати, бошқача айтганда «Биллур мамлакати» деб аталади. Болор ҳақидаги маълумотларни биз Ўрта осиёлик олимлардан Беруний, Абдураззоқ Самарқандий ва бошқаларнинг асарларида ҳам, кейинроқ эса Бобур ва унинг замондошлари асарларида ҳам учратамиз.

30-йилларда Помирда Азиз Ниалло ёзиб олган қадимий афсонада бундай дейилади: «Бутун борлиқни Имра — бош худо яратган деб тушунганлар. Ер юзасидаги ҳамма нарсанинг асоси бўлиши керак. Бошоқ дондан ўсиб чиқади, дарёлар тоғлардаги манбалардан оқади, одамлар худо томонидан яратилган, фақат яратувчи Имрагина ер юзидаги ҳеч ким томонидан ҳеч қачон яратилмаган ва бунёд этилмаган нарсаларнинг ҳаммасини яратувчидир.

Дунё аввалда тартибга солинмаган эди. Буни пайқаган Имранинг улкан юраги ғам-ғуссага тўлди. Шунда у дунёни уч қисмга: Урдеш — самовий боғлар, Мичдеш — ер, Юрдеш — дўзахга бўлди.

Имра самовий боғларга чошгоҳ пайтидаги иссиқдан соясида дам олиб ўлтириш учун ажойиб дарахт ўтқазди.

Бу дарахтдан еттита шоҳ ўсиб чиқди, ҳар бир шоҳ еттитадан новда берди. Бу новдалар ўсиб мустаҳкамланганда, Имра шоҳ ва новдаларни худога айлантирди. Шоҳлардан яратилган худолардан еттитаси катта худолар бўлиб қолди. Уларни Мани, Гиш, Сатарам, хотин худо Крумани, хотин худо Нирмали, Нитр ва Паради деб атадилар.

Ёш новдалардан яратилган ва ҳар бир катта водийда жойлашган худолар эса кичик худолар хисобланади.

Сахий ва кекса худо Имра коинот қоронғулигини ёруғликка ва тунга бўлди, ҳаётбахш қуёшни яратди, дастлабки куннинг тонг отарида эса ер юзида Одам (Макшо)ни яратди.

Аммо кунларнинг бирида қувонч Одам ҳаётидан кетди. У Терич-Мир тоғларининг этакларига келди, қоялар бўйлаб чўққига кўтарилди ва бирдан унинг руҳида қувончдан ҳам, оромдан ҳам асар қолмади. У самовий дарахтнинг илдизларини кўрди. Қуёш ботди, Макшо (Одам) эса қулаган чўққи бўлагида сукут ичра ўтирди. Тун ўтди, кундуз бўлди. Макшо ҳамон дарахт илдизига нигоҳ ташлар ва ҳаяжон унинг қалбини тирнарди. Яна қуёш чиқди, аммо Имра ҳаётнинг қувончли машаққатларини эшитмади. Имра тоғ чўққисидан ерга тушиб борганида, қандайдир ғамгин қўшиқни куйлаётган Одамни кўрди.

Кунлар ва тунлар ўтса-да, ғам Макшони тарк этмади. Ана шунда Имра барча кекса худоларни тўплади-да, уларга биринчи Одам билан юз берган воқеани сўзлаб берди.

— Эй худолар, унга хурсандчиликни қайтаришда менга ёрдам беринглар, токи мен кечқурунлари ҳаёт қувончи ҳақидаги қўшиқларни эшитишга муяссар бўлай.

Барча худолар сукут қилдилар, фақат Нирмали — энг гўзал хотин худогина Имрага шундай деди:

— Сен ерни ва ерда ўсадиган барча ўсимликларни ўз иссиғи билан жонлантириб турадиган қуёшни яратдинг.

Сен эркак одамни яратдингу, лекин ўзининг севги ҳарорати билан эркакни жонлантириб турадиган хотин кишини яратмадинг. Макшо бугун биринчи дарахт илдизини кўриб қолди ва яшаётган ҳамма нарсаларнинг бошланиши борлигини, булар ҳам ўз навбатида янги новдалар чиқаришга ҳаракат қилишини билиб олди.

Одамни ҳаяжон заҳарлади, унинг қалбини чарчоқ босди, бу бундан буён севги деб, ҳаётнинг бошланиши ва нури деб аталади.

Имра гўзал аёл худонинг сўзларини тинглаб, биринчи хотинни яратди. Буни кўрган Макшо яна қувонч ашуласини куйлади.

Одам қалбидан ғам-ғусса кетди, у севги билан тўлди. Ана шу кундан бошлаб Макшо доимо мазкур биринчи хотин билан бирга бўлди ва улардан кўпгина болалар туғилди. Булар Болор мамлакатининг қирқ тўққиз водийсига жойлашди ва ҳар бир кичик худо қабиланинг қўриқловчиси бўлди. Кичик худолар ҳам водийлар сонига қараб қирқ тўққизта эди.»

Нуристонликлар орасида жуда кўп афсоналар юради. Уларда нақл этилишига қараганда. Мун Имранинг буйруғига кўра девларни ёки шайтонларни ўлдириб туради. Жуда кенг тарқалган афсоналардан бирида эса шайтонларнинг қай тариқа қабилалар орасида душманлик уруғини сочa бошлагани ва Имранинг Мунга уни, яъни шайтонни Болор ерларидан қувиб юборишга амр этгани тўғрисида ҳикоя қилинади. Унда тасвирланишича, Мун шайтонни Болор ерларидан қувиб юборишига амр этгани тўғрисида ҳикоя қилинади.

Янги йил байрами Гича олдидан қишлоқ эркаклари кўтариш-тозалаш ишлари билан шуғулланиб уйдан ҳар қандай қақир-қуқур ва эски-тускиларни ташқарига чиқариб ташлаб, шипни гулхан қурумларидан тозалайдилар.

Уй бекалари янги йил арафасида хамир қориб нон ёпар, арпа ва гўшт солиб, ёвгон пиширар, мусаллас қуйиб турадилар. Агар уйларига меҳмон келса, уни жуда хурсандчилик ва ҳурмат билан қабул қиладилар.

Баҳорда энг катта Дубан байрами келади. Мазкур байрамдан сўнг дала ишлари бошланиб кетади. Одатда Дубан байрамининг биринчи кунида қабилаларнинг йўлбошчилари-джасталар сайлови ўтказилади, иккинчи куни эса тантанали равишда ариқларни тозалаш бошланади. Бош руҳоний худога мурожаат қилиб, далаларга сув юборишини сўрайди. Қишлоқнинг энг карияси эса қўлига бир қисм дон олиб, уни ҳавога сочиб юборади. Агар донлар далага-ерга тушса, экинлардан мўл ҳосил кутадилар, бордию донларни шамол учириб кетиб, тошлар устига туширса, қурғоқчилик бўлишини кутадилар.

Қабилаларнинг ижтимоий ҳаётида кўпгина қадимги одатлар сақланиб қолган. Масалан меваларни вақтидан илгари териб олганлик учун жарима солинади. Бошқаларнинг хотинига кўз олайтирганлик ва чегара хизматини ўташдан бўйин товлаганлик учун одамлар баъзан қабиладан ҳайдаб юборилади. Энг олий жазони суд қилиш ва ҳукм чиқариш ҳуқуқига эга бўлган оқсоқоллар кенгашигина бера олади. Нуристонлар қабиласида одам ўлдириш ва ўғрилик қилиш жуда катта жиноят хисобланади.

Ер юзидаги бизнинг кунларимизгача етиб келган нуристонликларнинг энг қадимий урф-одат, афсона ва маросимлари ана шундай.

Мирбаҳодир БАДАЛОВ тайёрлади.

Ҳодиса

ҚИЗЧАНИНГ ҲАЁТИ ОМОН ҚОЛДИ

Тошкент вилояти ИИБси Ёнғиндан сақлаш бошқармасида ишловчи ички хизмат капитани Асадулла Рихсиев анча ёшга бориб қолган, тажрибали одам бўлишига қарамай машина ичида икки ёш қизчасини қолдириб ўзи «Очтопар»га ул-бул нарса харид қилгани кириб кетди. Отасининг «Бирпасда келаман, эшикни очмасдан шу ерда ўтириб туринглар», деган сўзлари эса ўйинқароқ қизчаларнинг хаёлидан кўтарилди. Опа-сингил машина ичидан чиқиб олишиб, кўчада ўйинга берилиб кетишди. Шунда қизлардан бири «Отчопар» ёнидан оқиб ўтувчи ариқ бўйига бориб сув ўйнай бошлади. Ногаҳон оёғи сирпаниб сувга тушиб кетади. 5 ёшли синглисининг ариққа тушиб кетганидан қўрққан опаси «Ёрдам беринглар», деб чор-атрофга жар солди.

Бир пасда воқеа содир бўлган жойни одамлар қуршаб олди. Лекин улардан биронтаси оқиб кетаётган болани қутқариб олишга шошилмади. Шу ерга яқин жойда хизмат қилиб юрган Тошкент шаҳар ИИББси ҳузуридаги Қўриқлаш бошқармаси милиционери, милиция сержанти Отабек Чўпонов қизчанинг чўкиб кетаётганлигини кўриб дарров ўзини сувга отди. Қизчанинг сочларидан ушлаб олиб бошини осмонга қаратиб қирғоққа олиб чиқди. Кейин қизларнинг отаси келгунича икки соатча шу ерда қолиб кетди.

Асадулла ака бўлган воқеани кўриб ҳанг-манг бўлиб қолди. «Ўзи кўнглимга келувди-я... Яхшиямки сиз бор экансиз ука, қизим омон қолди», дерди кўзига ёш олиб.

— Мен оддий инсонийлик бурчимни бажардим, холос, — дейди у бизга. — Менинг ўрнимда бошқа ички ишлар ходими ҳам шундай қилган бўларди. Ахир биз инсонлармиз. Бир-биримизга меҳрибон, биродармиз.

Отабекдан бошқа сўз ололмадик. Шу воқеадан кейин шамоллаб касалхонага тушиб қолганлигини ундан эмас, бўлим бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Саидориф Саидаҳмедовдан билиб олдик.

Дарҳақиқат, Тошкент шаҳар ИИББси қўриқлаш бошқармасида хизмат қилиб келаётган милиция сержанти Отабек Чўпоновни хизматдошлари самимийлиги, меҳнатсеварлиги, берилган топшириқларни бекамукўст ўз вақтида бажарадиганлиги учун ҳурмат қилишади.

Биз ўз ишига виждонан ёндошувчи бундай ҳамкасбимизга ишларида муваффақият тилаб хайрлашдик.

Мурод ХУДОЙШУКУРОВ.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси тингловчилари билан олимлар, ёзувчи, шоир, санъат арбоблари билан учрашувлар ўтказиб туриш яхши анъанага айланган.

Яхши анъаналар

ФОЙДАЛИ УЧРАШУВ

Яқинда Академиянинг маърузалар хонасида Тошкент шаҳар ИИББси раҳбарияти билан учрашув бўлиб ўтди. Унга ташриф буюрган ИИББ шахсий таркиб билан ишлаш хизмати бошлиғининг ўринбосари, милиция подполковниги Баҳром Ўлжабоев ўз ҳаётий тажрибалари хусусида гапириб ўтди. Шаҳар милицияси терговов бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, милиция подполковниги Алишер Шарафутдиновнинг сўзлари йиғилганларда қизиқиш уйғотди.

— Терговчилик касби осон эмас. — деди у. — Инсон бу касбда ишлаши учун чуқур билим, бой тажрибага эга бўлиши лозим. Бу фазилатлардан ташқари терговчилик одамнинг иродасини ҳам синовдан ўтказади. Ушбу фазилатлар мужассамлашганидагина киши ўз мақсадига эришиши мумкин.

ИИББ жиноят-қидирув бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Олег Биченовнинг пойтахт милицияси ходимлари томонидан жиноятчиликка қарши кураш, унинг олдини олиш борасидаги суҳбати ҳам тингловчиларни бефарқ қолдирмади.

— ИИВ Академиясини том маънода ўзбек милициясининг жонли тарихи деса бўлади, — дейди О. Биченов. — Менинг ўзим ҳам шу даргоҳнинг учирмасиман. Ўқишни битиргач назарий томондан олган билимларимизни амалиётда синаб кўрдик. Жиноят-қидирув ходимлари зиммасига юкланган машаққатли вазифанинг бажарилишини кўплаб киноларда суратга олишган. Энди кино бошқа, ҳақиқий жиноятчи билан юзма-юз тўқнашиш бошқа. Пухта билим ва маҳорат кишини шундай ҳолатларда қутқариб қолиши, тадбирни муваффақиятли ўтказиши мумкин. Шунинг учун ўқиб ўрганишга интилиш керак.

ИИББ бошлиғининг ўринбосари, милиция подполковниги Александр Когай бош бошқарма ва ИИВ Академияси ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик тўғрисида гапирди. Ҳамкорлик ҳақиқатан ҳам мустаҳкам йўлга қўйилган. Зеро, ҳозир йўлланма билан жўнатилган 254 нафар тингловчи шу даргоҳда таълим олмоқда. Эрта-индин эса улар малакали ходимлар бўлиб етишади.

Тошкент шаҳар ИИББси бошлиғи, ички хизмат генерал-майори Эркин Норгитовнинг буйруғи билан Тошкент шаҳрида жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш, жамоат тартибини сақлащдаги хизматлари учун бир гуруҳ тингловчилар қимматбаҳо совға ва пул мукофотлари билан тақдирландилар.

Мирвали Съдуллаев.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси жойлардаги ички ишлар бошқарма ва бўлимларига ўз соҳасининг билимдонлари бўлган жасур ва зукко тартиб посбонларини етиштириб бермоқда. Бу ерда тингловчиларнинг малакали сабоқ олишлари учун барча шарт-шароитлар муҳайёдир.

СУРАТДА: Академиянинг тингловчилари дарс пайтида.

Рустам Шарипов олган сурат.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«КАМОЛОТ» — Ўзбекистон Республикаси ёшларининг жамғармаси Сизнинг мамлакатимиз халқ хўжалигининг турли соҳаларига кичик саноат-технологик линияларини, цехлар ва корхоналарни жорий этиш; қишлоқ жойларга кичик саноатни олиб кириш ва хизмат кўрсатиш соҳаларини ташкил қилиш; аҳолини иш билан таъминлашга қаратилган ишланма ва таклифларингизни амалга оширишингиз учун ҳамкорликнинг энг яхши шароитларини яратиб беради.

«Камолот» жамғармаси ҳамкорлик қилиш учун жисмоний ва юридик шахслар, чет эл фуқаролари, ташкилотлари, ассоциацияларини таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 11, «Камолот-Технология» дастури. Телефонлар: 410050, 410283, факс: 410809.

С Раҳимов туман солиқ бўлимидан Ф. Т. Аҳмедов номига 038567 «А» номерли 27.09.95 дан 27.09.96 гача муддатга берилган гувоҳнома йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

Тошкент тижорат техникуми маъмурияти техникумнинг собиқ директор ўринбосари **Эркин НУРМУҲАМЕДОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Кашандалар албатта ўқисин

УМР ЗАВОЛИ

Яқинда Тошкент — Чирчиқ йўналиши бўйлаб юрадиган автобусга тушишга тўғри келди.

Шаҳарлараро қатновчи транспортларнинг кўринарли жойига «Чекиш ва ифлос қилиш ман этилади», деб ёзиб қўйилгани айни муддао. Афсуски, қувончим узоққа бормади.

Ёнимдаги 22 ёшлар чамаси йигит бирдан негадир безовта бўлиб қолди. Унга бирор нима керакми, деган ўйга ҳам бордим. У шунда ўзича кулиб қўйди-да, ёнидан аллақандай шиша чиқарди. Олдин ҳайрон бўлдим, сўнг унинг нималигига ақлим етиб қолди. Унга нос солинган экан. Кафтига бир ҳовуч зормандадан солди-да, тилининг тагига ташлади. Сўнгра:

— Ошна, хафа бўлмайсиз-да, жуда хумори тутиб кетди, — деб минғиллаб қўйди ўзича.

Рости, ҳамроҳимнинг ўта одобсизлигидан бироз ранжидим. Аммо бир нима демадим. Унга шу дамда асло гап кор қилмасди. Шу бўлди-ю ёнбошга ўгирилиб, газетага кўз югуртира бошладим.

Хиёл ўтмай яна тинчлик бузилди. Аллақаердан тамаки ҳиди анқирди. Бир рўпарадаги ёзувга қарайману, сўнг яна атрофга термуламан. Аммо ҳеч кимнинг қўлида сигарет кўринмасди. Охири бўлмади, олдинда ўтирган болали аёл чидаб туролмай:

— Ҳо, ука, инсоф борми сиз-да, ўзи? Болани бўғиб қўйдингизку! Чекмасдан туролмайсизми? — деб олдиндаги ўриндиқда ўтирган мўйловли ёш йигитчага мурожаат қилди.

Бўлиб ўтган можарони ҳайдовчи ҳам кузатиб турган экан, машинани шаҳд билан тўхтатди-да, йигитчага агарда жуда чеккиси келса, пастга тушиб бемалол тутатиб чиқиши мумкинлигини айтди. Йигитга ҳарқалай гап таъсир қилдими, оғзидагисини ташлашга мажбур бўлди.

Менимча, ҳайдовчи тўғри қилди. Аммо рулда ўтирган кишининг ўзи чекканда, кашанда йўловчига у қандай муомала қилишини мутлақо тасаввур қилолмасдим...

... Тошкент — Наманган бўйлаб учаётган самолётда кетаяпмиз. Осмону фалакда ҳамроҳимнинг йўл халтасидаги сигарет доналарига кўзим тушиб қолди.

— Зўр-ку, — дейман уни имо қилиб.

— Ҳа, шунақа. Ғамимизни еб юрамиз-да.

— Нима, Наманганда тамаки йўқ-ми?

— Бор бўлса керак, аммо бирдан тугаб қолса,каллам гаранг бўлиб ўзимни қўярга жой тополмайманда. Шу боис ҳар доим сигаретни ўзим билан етарлича олиб юришга одатланганман.

— Айтингчи, бир кунда неча қути чекасиз?

— Ҳар куни ҳар хил. Аммо кунига икки қутидан кам кетмайди. Сўровчилар кўп бўлса, унда бу ҳам етмайди.

— Неча йилдан бери чекасиз?

— Аниқ айтишим мумкин. 27 йил бўлди чекишни бошлаганимга.

— Анча бўлибди-ку, бу ҳол оила аъзоларингизга қандай таъсир қилади?

— Рости, ёмон. Фарзандларим ҳам чекишимга қарши. Ҳатто кичик ўғлим сигарет қутиларини мендан яшириб қўяди. Ёниб турган тамакини қўлимдан юлқиб ташлайди...

— Шундай экан, нега уни ташлай олмайсиз?

— Ҳамма гап шунда-да! Айтишга осон, ташлаш керак деб. Бу касофатга бир ўргандингизми, ундан қутилиш қийин. Зулук сингари қонимни сўрса ҳам, уни рад этолмайман. Хумори тутганда кўп безовта бўламан. Янги уйланган кезларим бир ташлашга уриниб кўрдим, уч кун чекмадим. Яна бўлмади, бошлаб юбордим. Шу-шу ундан қутила олмаяпман. Аммо бир кун келиб, уни ташлашим керак бўлади. Бунга ақлим етади.

... Туғруқхонада ёш она ўз зурриётини кўрмай кўз юмди. Уни сақлаб қолиш учун қанчалик ҳаракат қилинмасин, барибир иложини топа олишмади. Тошкентнинг энг зўр шифокорлари туғруқхонага таклиф қилинди. Унга ҳеч ким ёрдам қўлини чўзолмай, афсусланганларича каллаларини чайқашарди. Эшик ёнида турган турмуш ўртоғи ва унинг яқинларига одамнинг раҳми келарди.

Ёш онага ҳеч ким мадад бера олмайди. Эртасига у ўз чақалоғини олиб келишни илтимос қилади-ю, афсус, норасида келгунча кўзларидаги ҳаёт нури йўқолади. Юраги уришдан тўхтайди. Балқиб турган ва сутга тўла кўкракларини ушлаган қўллари муаллақ қолиб кетди...

У зотилжам касалини ўтказиб юборган эди. Бўлажак она бу дардни ўз ҳолига ташлаб қўйганини шифокорлар бот-бот такрорлашди. Ҳатто кейинги вақтда унинг чекишга муккасидан кетганлиги хасталикни зўрайтириб юборган. Айниқса, ҳомиладорлигида тамакига ружу қўйгани ҳаммасидан ошиб тушди. Эр-хотин уйга кириб олиб, чекканлигининг оқибати бу!

Ҳар оқшом ишдан қайтар эканман. Тошкентнинг сўлим хиёбонларида мириқиб ўтирган йигит ва қизларни кўриб, уларга ҳавасим келади. Улар олтин давр гаштини суришмоқда. Лабларида табассум, юзларида кулги. Истаганча кўнгилхушлик қилишлари мумкин. Улар учун ҳамма нарса муҳайё. Афсуски, лобар қизларимиз, ақли расо йигитларимиз қўлидаги жимжимадор сигаретларга нигоҳим тушади-ю, туғруқхонада рўй берган мудҳиш воқеа бот-бот эсга келаверади. Наҳотки, улар шу дамда чекиш туфайли ўзларининг ниҳол умрларига завол бўлишаётганини англашмаса?! Бир дақиқалик завқ учун бутун ҳаётга тупуриш шартми? Улар бўлса парвойи-фалак! Худди айни чоғда тамаки тутатиш улар учун оддий ҳаётий заруратга айлангандек гўё...

Ислом УСМОНОВ.

Аёлни гулга қиёс қилмоқ халқимизда азалдан одатга айланган. Бу — бежиз эмас. Ҳатто ана шу икки мавжудот бири иккинчиси учун яратилган, бири-бирисиз яшай олмайдиган эгизаклар мисолидир.

Равиль Альбеков олган сурат-лавҳа.

Сўраган эдингиз...

ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА

Ҳурматли «Оқшом» таҳририяти! Мен институтни тугаллаб мактабда ўқитувчи сифатида фаолият бошладим. Эшитишимга қараганда электр қувватидан фойдаланганлик учун ҳақ тўлашда биз ўқитувчилар учун ҳам имтиёзлар белгиланган экан. Иложи бўлса ана шу ҳақда маълумот берсангиз.

Комил ФАЁЗОВ.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил декабрдаги «Электр қувватидан имтиёзли тариф бўйича фойдаланиш, аҳолининг электр истеъмол ҳажмини меъёрлаштириш тўғрисида»ги қарорига асосан сиз ҳар ойда 110 киловатт-соат электр қуввати учун 50 фоиз миқдорида имтиёзли ҳақ тўлаш ҳуқуқига эгасиз. Бу миқдордан ошиқ кўрсаткич учун эса одатдаги тартибда ҳақ тўлайсиз.

Забиҳилло МУҲАММАДЖОНОВ, ҳуқуқшунос.

КЕКСАЙГАНДА ЁҚА ЙИРТИШДИ

Миробод туманидаги хонадонлардан бирида анча йиллардан бери яшаб келаётган эр-хотин Раҳимовларнинг ўртасида низо чиқиб қолди. 65 ёшга кирган бу кишилар қариганда ақл билан иш тутиб шайтонга ҳай бериш ўрнига ёш болалардай ёқа йиртишга ўтиб кетишди. Хотинининг гапи оғир ботгани учун эр уни мушт билан ерга қулатди. Юзкўзи шишган ва турли даражада жароҳат олган аёл тиббий ёрдам олиш учун тумандаги касалхоналардан бирига ётқизилди. Қариган чоғда эр қилмиши учун терговда жавоб бермоқда.

Ножўя иш - келтирар ташвиш

ЎСМИРЛАР ЎҒИРЛИК ҚИЛИШДИ

Жавобини эса ота-оналари беришмоқда. Мирзо Улуғбек тумани, Майсара кўчасидаги уйлардан бирига икки ўсмир хонадонда ҳеч ким йўқлигидан фойдаланишиб ўғирликка тушишди. 15 ёшни қаршилаган бу ўсмирлар ёз ойида бирор жойда ишлаб ота-онасига ёрдам бериш ўрнига жиноятга қўл уришди. Икковлон тил бириктириб куппа-кундузи қўшниларининг уйида ҳеч ким йўқлигидан фойдаланиб «Сони» видеомагнитофонини ўғирлаб чиқишади. Бироқ ўғирлик тезда очилди. Ҳозир ўғри ўсмирлар учун ота-оналари жавоб беришмоқда.

ДОЛЛАРНИ АЛМАШТИРМОҚЧИ ЭДИ

Шаҳримизнинг «Олой» бозори ёнида ноқонуний равишда валюта алмаштириш қоидаларини бузиб юрган Т. Мирсолиҳ 1000 АҚШ долларини 55 минг сўмга Т. Равшанга сотаётганида қўлга тушди.

Ички ишлар ходимлари текширувидан сўнг бу икки қоидабузарнинг ёнидан яна 1000 АҚШ доллари ва 255 минг сўм топилди. Ҳозир бу қоидабузарлар қилмишлари учун жавоб беришмоқда.

ҲАЛОКАТ ҚЎШАЛОҚ КЕЛДИ

Мирзо Улуғбек туманидаги Улуғбек қўрғонида жойлашган Ғафур Ғулом кўчасида транспорт ҳалокати рўй берди. «Вольво -740» русумли автомашинани бошқариб келаётган ҳайдовчи тижорат дўконига келиб урилди. Оқибатда унинг ёнидаги йўловчи шу заҳотиёқ жон берди. Тиббий ёрдам кўрсатиш учун касалхонага келтирилган ҳайдовчи ҳам кўп ўтмай оламдан ўтди.

ЭҲТИЁТСИЗЛИК НАТИЖАСИДА

Шаҳримизнинг «Қорасув» даҳасидаги уйлардан бирида яшовчи ҳайдовчи В. Рагуль ўзига бириктирилган «ЛАЗ-6888» русумли автобусни таъмирлаш учун мотор тагига киради. Ўт олдириш қисмига қисқа туташув орқали уловни ўт олдирди. Бироқ машинанинг тезлик ричаги орқа юришда қолганлиги учун у ҳаракатланиб ҳайдовчини босиб кетади. Мана шундай эҳтиётсизлик натижасида бир одам оламдан ўтди.

ОТА ЎРНИДА БОЛА

Шайхонтоҳур тумани ички ишлар бўлими ходимлари транспорт воситаларида бепул юриш ҳуқуқига эга бўлган бир кишининг ҳужжатларини текшириб кўришганида ҳанг-манг бўлиб қолишди. Сабабки ўғил отасига берилган ногиронлик гувоҳномасига ўз суратини ёпиштириб олиб транспортда бепул юрган экан. Бундай тартиббузарга ҳам чора кўрилади.

ОТЧОПАРДАГИ ЧЎНТАККЕСАР

Чирчиқлик А. Маҳамат эрталаб чўнтагига 10 минг сўмни солиб Тошкент Отчопарига келиб болаларига ул-бул харид қилди. Зеро, ҳадемай 1 сентябрь келиб мактабда янги ўқув йили бошланади. Ўқувчи болаларига мактаб кийими керак. Шуларни ўйлаб бозорга тушиб керакли нарсаларини олди. Ўзига ҳам қишки кийимдан оламан деб қолган пулга қўл урганди, қуруқ астарнинг ўзи чиқди. Ҳали савдо қилаётганида «амаки, сал сурилинг» деганди тақа мўйлов биттаси. Пайтдан фойдаланиб чўнтакни урибди-да. У бор воқеани ички ишлар ходимларига тушунтириб берди. Жиноят-қидирув бошқармаси ходимлари Халилов, Риқсиев, Содиқовлар Қашқадарё вилояти, Китоб тумани, Қайнарбулоқ қишлоғидан келган чўнтаккесар Ш. Ф. ни ашёвий далиллар билан қўлга олишди. У чирчиқлик амакининг 3 минг 200 сўм пулини ўғирлаганди.

ГИЁВАНД УЙИДА УШЛАНДИ

Тошкент шаҳар ИИБ ходимлари гиёвандлик моддаларини пойтахтга олиб кириш, сотиш ва уни тарқатиш билан шуғулланаётган кимсалар фаолиятига чек қўйиш учун бир неча тадбирларни ўтказишмоқда. Яқинда ана шундай тадбирларни ўтказиш чоғида шаҳримизнинг Чилонзор туманида истиқомат қилувчи И.Раҳим ўз уйида гиёвандлик моддаси билан ушланди. Ички ишлар ходимлари унинг уйидан минг-минглаб кишилар руҳига салбий таъсир этувчи гиёвандлик моддаси — 2.5 килограмм миқдорда марихуана топишди. Ҳозир бу иш юзасидан тергов давом этмоқда.

Мирза АБДУЛЛАЕВ, Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати ходими

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-08-74. факс: (3712) 33-08-74

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0432. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 5.715 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.